КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ШОАТТА. 15 ИЮНЬ № 72 (4852). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парта Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

Ерригсоюзни «Знание» общества пхелагІча съезди дІайха моаршал дайт хьамсарча Коммунистически партега, цун ленински Центральни Комитетага. Общества мугІаранта вокхе вІашагІкхетача шо маллой соцах дага советски интеллигенцие вскаво цІергІа съезде дег тІара баркал оал КПСС Центральни Комитета политически Іилманаи знанешта пропаганди яра дакъе оаха хьехача кьен на лакха мах барах, общества гІулакхаш легІахкувзарен эргадоккхам тоадаран, мехка идейни культурни вахаре цун лоархІам лакхбара хІаьд на дуи йоаххо дах. Цо тхо дехкарийла ду кІаьд на дуи. Къы а докхагІча хьанарца къахьегамхоште коммунистически кхетам баларах долча сийлахьчен бакъахоарчен гІулакха юкъе дакъа лаца.

Советски интеллигенци — Коммунистически парте ленински идеалашта бозаран боацаш мугІахьа хургбаьча уйланца хьалкхель, бокъонца йола халкъа интеллигенци, — болхлой классаца а кхаьоний ахархоаца а айхха вовзаенна а цхьай кхоллам вахарга. творчески къахьегамга, ерригача уйламка гІолла, халкъан йохаргІоаца цхьагІа болаш я, ленински парте кулгалца хьинаре къовсам доаттабеш я коммунизм хьалхьара доахарга тоазие кхоачашдар духьа.

Керда общество хьаглехь хинаро дІадех исторе чухь на хинача тайнару Іилманаи знанеш хулга, лакха производительни низам дегІадоалладара сацна, цхьта деронта обществени вахар эргадаккхара а, советски халкъе духовни низам хьаийду марксизма-ленинизма гарза чура, йоаранаи кхетамцен пайда цу адамиене Іоальча йІайкийлоаранаш духовни тІехьалепах, хара а дергаду, вахаре чакх а доал хьалха дает та Іилманеи техникани карагІдьнарам.

Тха съездага цо дайтача моаршал тІа парте Центральни Комитето тІалхьех Іилман знанеи массени пропаганда шерагІа йоалжаяра. КПСС XXIII-а съезда решенеш кхоачанхьар духьа доаттабеча къовсама хьалхарча юкъарге даттара, къахьегамцен обществени доалахьехьаш цен коммунистически гІулакхаш хургдаьча уйламца советски пах хьалкхебара. Іилмана, техникана, культурана керда карагІдьнарам хьмотта шерагІа дІадоаргадара, къахьегамхой политически сакхетама лакхе обрдевашести дегІакхулача повкъостах лара. Общества гІулакхий чІоагІдагІа йола программа сацна тІаш оаха КПСС ЦК моаршал тІа еттадаь декхарам.

Тхоай ерригга знанеш мизани тІадохийтаргда оаха къахьегамхой Іилман мировоззренех кхебара гІулакха партена кхы а докхагІа повкъоста лара. советски нах марксистско-ленински теори йовзаргІахьи, парте политика кІоарга кхетаергІоахи кийчбара, цар общеобразовательни культурни баран лакхбора, уж советски патриотизман интернационализман уйлаца, коммунистически идеалашта бозаран боацаш чІоагІа мугІаьхь хургболаш хьалкхебара.

КПСС ЦК апрельски (1968 ш.) Пленуно белгалдаьккхад, исторически дегІаахаре хІанзара этап социализманаи капитализманаи юкъера идеологически къовсам чІоагІа ярбаларца белгалйоалаш хилар. Оаха кхетаду, цу хьалкха «Знание» общества хІара член ерригача советски интеллигенцеи кертера декхар инеологически болх чІоагІбелга, моастагІах долче идеологиа духьале мишар боаш, тІагІерта къовсам доаттабелга, коммунистически дег-тайна, идейни чІоагІа, йоккхачинча буржуазни влание ловагІча формашта духьалхетто хоам къахьегамхой хьахилбоаш кара мех йолча сарагтаех пайда эцила хилар.

ДІахо а къаьста уйла тІаухийтаргья оаха кагирхошта кхетам балара, наьна повкъостла дегІда революционни теори цар творчески Іомаьра, обществени вахара чоалхие процессаш лаленеш классени позицера теркалъяра, катийча нахьех мехкарийн — коммунизм хьалъеча кІенабарий идейни кхетам лакхбара.

Вай ленонка мехка идейни вахара кертера событи а Владимир Ильич Ленин — тІеть хьалхьазела уйламхо, сийлахь-доккха баьчча. Коммунистически партеи Советски пачхьалкхен хьалхарча баьчча дайнахьа ден 100 шу дизара кийчо эр. Сийлахьа юбилей езе кийчеча хана оаха чІоагІтІа хьалгІаш доахача тІаман тІехьеталанаш йоахача марксизма-ленинизма идеалашта пропаганда йолае. Оаха доала хІана зерда ленински юбилейна дакъ доаттІача тайнара нагахьдахара.

Ерригсоюзни «Знание» общества V-ча съездо КПСС ленински Центральни Комитета дош ду, общества берригача членашта, коммунистана, парте болнаваша политически Іилмане знанешта кхы а шерагІа пропаганда ергхилдарах, шоай вахара гІулакхаши коммунизма тІаьзара практикана айхагІа пхьиднстилларах, дІахо а парте кулгалца коммунизм котъоккхар духьа доаттабечо къовсама сийдахь-доккха гІулакх тешшаме дІахьоргхдарах.

Советски интеллигенции массеза хила а хиний, йолаш а я, хург а я халкъана духьа, Ленина партеца цхьана.

КАГИРХОШТА — ИДЕЙНИ КХЕТАМ

Берригга советски кагирхой сани, Нохч-ГІалгІайчен комсомольцашки кагирхойи, шеара социалистически ахь а йоаржаль доккхийча къахьегама толамашца наькъабеих шоай хьамсарча юбилейна — Ленински комсомола 50 шу дизара. Юбилей сийна цар тІалийрах доккхий социалистически декхараш. Шоай доги сийлаенца кхоачашдеш хьабаргІа уж.

Дукха кагирхой коллективаш я яьржача социалистическиах ахье чІоагІа белгальяьнна. ЖІенига яц ВЛКСМ ЦК Сийлен книжка тІа дІаязьйраш я.

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу хузача юбилейни шера Старопромысловски районни комсомольски организацела едар ВЛКСМ ЦК памятни байрах. ЧІоагІа хьинар айхенна къахьег цу района комсомольцаша ших юбилейни шера а. Болх дика вІашттІехьабаьккхад «Красный молот» яхача завода, Грозненски вагонии депо, Сунженски района XIX-ча партсъезда цІергІча колхозе, миттта къыча комсомольски организацеша.

Юбилейни шера республика комсомольски организацеша массе оагІорахьара лакхбаьб шоай болх. Уж керте латт комсомола 50 шу дизарен В. И. Ленин ваь 100 шу дизарен сийна яьржача социалистически ахьа, цар чІоагІа терхам уІабахийтаб кагирхошта идейни кхетам балара.

ХІана комсомола хьалхашка латтача керттерча декхарех цаІ да кагирхошта идейни кхетам балар. Из белгалдаьккхад КПСС ЦК апрельски Пленума решенеш тІа. ХІана къаьстча нрбенная капитализманеи социализманеи юкъера идеологически къовсам. Империалистически гІозаяшта хоа, дивах социалистически дагаеь вийе йиш йоацанта, пулх тьера шерью буржуазни пропаганда, цар дерхІ сакхетам лакха боацача накха дегІаш карадерзаде. Буржуазни пропаганда къаьстта тІахоэвль я кагирхой идейни кхетам. Желгара, уж коммунистически идеалашта мугІахьа ца хилийтара. Пулхьа хІара комсомольски организацена хьалхашка латта кертера декхар да буржуазни идеологена духьала цІенхаштта къовсам лааттабар. Империализма бІоза гІулакхаш гучадахар, кагирхошта коммунистически кхетам балара болх, ерригача формех пайда а эцаш, чІоагІа товбар.

Республика дукхача комсомольски организацеша йоаха опыт Іоашьй кагирхошта идейни кхетам балара. Цунах пайда а оцаш, хердаар юкъе а кхуьлаш вІашттІехьбаккха беза хІана болх. Эттара хьалха йовхо е вза кагирхой марксистско-ленински мировоззренеца хьалкхебара.

Идеологически къовсамера вай кошаш бокхъоина тІагІертиш эшае йиш йоацаш хулийтар — исторически дегІаахара вайгахьа дола сийлахь-доккха бахьдар да, из вай турпал революционни истори, социалистически строй, коммунизм хьаяра вай программа я, ленински парте кулгалца советски халкъо кетакха дерхІа сийлахь-йоккха идеалаш я. Иекхар сенах латт аьлча, из латт хІаиа вІашагІача саги, йоІа из бакъдо кІоарга кІалхаадийтоах.

Вокхача лоархІаме гІулакх да кагирхошта юкъера лекционни пропаганда товар. Цу балха юкъе дукха кхоачамбоацарах да. Кагирхошта вайача пхьайолча лекцей идейно-теоретически боаран лоха хул, пхьайолча моттигашка уж геттара хІензга ец. ЦІенхаштта тоаде деза из гІулакх. ВЛКСМ обкомни комитет, «Знание» яхача общества республикански организаци декхаройла а кагирхошта лаьрхІа йолча лекцей тематика кхетамца вІашттІехьаккха, епача лекцей идейно-теоретически боарам лакхбе. Теркам тІабахийта беза кагирхошта лекцеш еша лектораш кийчбара, цар методически говзал лакхьара. Нагахьа сайна лаадургІача нахха хІарамо дег тІа кхачавеце ший декхар кхоачашдаро лерхІа йиш яц лектора.

Массаза а лекционни пропагандах доалаш хила деза. — йоах «Знание» яхача Ерригсоюзни общества V-ча съездага КПСС Центральни комитета дахьайтача моаршал тІа. — партийность, лакха идейность, бакъдар, большевистски тІаккхуаш а дег тийна а хулга. Общества член хила — цун мавІаш да массаза а доллача хІамашка а шин халкъа гІулакх дар. Коммунистически парте идеаш хьинаре чакхйоахаш хилар.

Парте болхача лоархІаме лоархІ къахьегамхошта хьалхашка шийполитиках, мехка а дозлол лехьарча а событеех еш йола оперативни информаци. Цу хьаьехьа доккхий декхараш хьалхашца латт политинформатораша. Уж хила беза шоай гІулакх кІоаргга довзаш. Ухх тІехьарча хана республике дикка опыт Іоашьй политинформаторий балха. Из шерра йоаржае еза.

Предприятей, болхамий кулгахой кагирхошта кастласте вІашагІа а беттадуш хьамалаш лар, цар хьаштай доаоар чІоагІа лоархІаме да.

Кхетамца вІаштІехьлаккха дола кагирхошта пачхьолейски пролетарски интернационализман кхетам балара гІулакх. Цу хьаькехьа боккхача лоархІаме да кагирхошта юкъе партен халкъен революционни традицеш шерра йоаржаяр. Культура учрежденешка каст-каста вІашагІъехка еза тематически сайренаш, пхьа кагирхошта хьалхашка къамаьлаш де беза тІемеи къахьегамеи ветеранаша, производстве хьалха латтарашиа. Дукхагча вІашагІъехка еза сийлен моттигашка гІалла еш йола походаш.

Кагирхошта идейни кхетам балар — из леммий партийни, пачхьалкхен декхар да. Цулухьа партийни организацеш декхарийла а комсомольски организацей балха декна терко я, кагирхой коммунистически кхетамца хьалкхебе.

Кагирхошта юкъера берригга идейни болх тІабераэбаь хила беза хьона тІехье коммунистически кхетамца хьалкхеяра, кагирхой къахьегама, обществени хьинар айдара, цхе шера плам лахал хьалха кхоачашъе уж сарцагІбахара.

Шеко яц, Нохч-ГІалгІайчен комсомольцаши кагирхойи къахьегама совгІаташца 50 шу дизара лакхьагІоргхиларах. Цар цІаьхка а хьагойтаргда хьамсарча парте хьалхашка оттадаь декхар кхоачашде шоаш дакъ кийча хилар.

РЕСПУБЛИКАНСКИ ЗДРАВООХРАНЕНЕ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЛОР ЯХА СИЙЛАХЬА ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Халкъа уманІено лорарро дакъе дика хІамаш карагІдуваьрах Нохч-ГІалгІай АССР Заслуженни лор яха сийлахьа цІи лойла:

Вартанова Софья Григорьевнана — республикански вІена-венерологически диспансера дермато-венеролога.

Панис Владимир Семеновичa — республикански санепидстанце керттерча лора.

Пронь Мария Николаевнана — республикански больница бІаргий отделене йоккхагІа йолча ординатора.

Рудых Николай Ивановича — республикански санепидстанце дезинфекционни отдела заведующена.

Самойлович Лев Наумовича — Грозненски городской санэпидстанце керттерча лора.

Сулаев Абой Махьмада — санитарни просвещене республикански ЦІеи керттерча лора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума [illegible] **Г. СКЛОКИН.**

г. Грозный, 1968 шера 13 июнь.

З. А. ИСАЕВАНЕИ У. Д. ЦУТИЕВНЕИ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

Дукхача шерашкеи дикка хІама доацаш унахІено лорарра организацебола болх барах а советски здравоохранене шоаткъе итт шу дизарца дувзанена а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йойла:

Исаева Зоя Александровнана — Нохч-ГІалгІай республикански медицински училища директора.

Цутиев Дауда Іумаро — город Грозне 2-ча городской больница керттерча лора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

гор. Грозный, 1968 шера 13 июнь.

ЙОЛАШ Я АХ ШЕРА ПЛАН!

«Грознефть» НПУ бурувлатгача контора бурувлатгашка къаьстта дика къахьег [illegible] хьалхагІча алара. Хьалхарча ах шера план 14-ча июне кхачаьньай цар. Ухх механизма дешеша тахарга ихы дукъа а бІеш метраш буръе. Къаьстта дикa болх беш я бурувдетта мастераш Н. Гусанео, Д. Анохин нерта латта бригадаш.

З. МАРЧЕНКО.

Бурувлаттача контора планови отдела начальник.

Дукха балхаш да хІинэ Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза кхаш леладерий кхоачашде дезаш. Гурахьа дайна ялат чузнара, бІаьстан юкъе дийначоа гІулакх дара пийсса толамца чакхдаха деза доакъар Іалашдара балхаш. Бехктохаме декхар да доакъар Іалашдечарна хьалхашка латтар — кхо эзар тоня йол Іалашъе еза бохаиа. Цу балхах хІаьзие я дика из яьнай кхаш лелалерой, Іалаш а яь, хьийбаше Іа ловккхаргдолча фермашта юкъе вІашхатехай 300 тоня керда йол, хІаьта йол хьаккхара балхаш дІадолладь массехк ди мара дац.

Къаьстта дика лел уж балхаш совхоза цхьоалагІча отделене. Отделене йол Іалашъечарна юкъе нервача ахье халданза хьалхара моттиг ладаш стогометателa тІа болх беш волча тракториста Ахаев Супьяна, ергІаш дераша Умаханов Махьмад, Коев Рязвана. Шоай сменаи задаеш халдама 160—170 процент кхоачашдо цар.

СУРТА ТІА: тракторист С. Ахаев ергІаш дераш М. Умаханова, Р. Коево аьла ергІа деш ба.

И. Панова сурт.

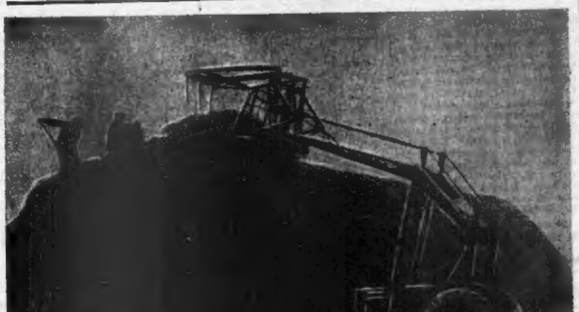

«ЗНАНИЕ» ОБЩЕСТВА СЪЕЗДА БОЛХ ЧАКХБАЬННАБ

13 июне Москве, союзни ЦІен Колонни зале, ший болх чакхбаьккхаб Ерригсоюзни «Знание» [illegible] V-ча съезда.

Болх беча тІехьарча дийнахьа пренешка къамаьлаш дир «Знание» общества Тбилиски городской организацие правлене президиума члена, исторически Іилмай доктора И. Э. Лордкипанидзе, СССР культура министра Е. А. Фурцевас, СССР Министрий Советерча радиовещанеи телевиденени Комитета председатель Н. Н. Месяцева.

Академика И. И. Артоболевские дош халдаи къамаьл даьчул тІехьагІа съезде массаза раьза а доаши къобалбир общества правлене болх, отчетни доладах лаьца сацам тІайцар. Цу документа тІа ногаяь дай общества организацийна дах шера балха болха, белгалдьд цун керттера декхараш.

Съезда делегаташа чІоагІдир общества устава тІехтарами хувшаршь.

Съезде хержай Ерригсоюзни «Знание» общества правлене ревизионни комиссеи керда состав.

Съезде дакъа лаьцараш массаза раьза а волаш тІайийхар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага дахьийтача моаршал текст.

* * *

Болх чакх а баьккха, Ерригсоюзни «Знание» общества V съезда делегаташ ЦІена майдан тІа а баха, В. И. Ленина Мавзолейна тІа лоаме йоаллир. Ленто тІа гІолла дах йоалзуш лаз «Ерригсоюзни «Знание» общества V-ча съезда делегаташкара сийлахь-доккхача Ленина». Мавзолейна тІа кеппанар яхар лоттте союзни республикай «Знание» общества ерригача ахийте а организацеи делегатеша а.

Съезде дакъа лаьцараша тешнари кхаар ЦІенаскеча саметуш тІа я Карл Маркса дагарча мемориальни тІа я.

* * *

13 июне чакхбаьнного Ерригсоюзни «Знание» общества V-ча съезда хержача цу общества правлене Пленум хилар. Цига организационни дагара хьехар.

Правлене президиум хержар Пленумо.

Ерригсоюзни «Знание» общества правлене председательчах тІаржай академик И. И. Артоболевский.

(ТАСС).

ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВА, АРХИТЕКТУРА ДАЬКЪЕРА СССР ЛЕНИНСКИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИ ПРЕМЕНТА ЙОЛЧА КОМИТЕТЕ

СССР Министрий Советерча литература, искусства, архитектура дакъе СССР Ленински Паччахьалкхени премеш телача Комитето 1969 шера СССР Паччахьалкхен преметаха лаьрра балхаш дІачуийлт.

ДІачуийш 1968 шера 15 июлае тІехьа ца йоалийна комитеха ергіаха (хьалхьол) талант йоккхагІа йола, цара дакха йола литературни искусствени произведенеш. Балхаш дІачузэ 1968 шера 15 декабре кхачалца.

Ленински премеш яхара йола нарадок я СССР Паччахьалкхени премеш яхара кандидатураш оттадаран тІалатьаран.

Комитето вахча дІахо а (укх шера 16 октябрега кхачалца) дІачуийло 1969 шера Ленински премеш яхара кандидатураш.

Цхьа болх цхьан хана дІачубаьла нагийтан СССР Ленински Паччахьалкхени премеш лаара.

Кандидатураш оттадарен документаш дІачуялларон хуьлаллаша нах долча, лекцей хьалгаьдьара хахьадрен СССР Ленински Паччахьалкхени премей литература, искусства, архитектура дакъерча Комитетага из укх адресагІа: Москва, центр, ГСП-2, Неглинни ул., 15. Тел. 23-44-67, 23-19-30.

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

Укх шера 12 июне ВЛКСМ ЦК IV-гІа Пленум хилир Москве.

Пленумо дийнир «КПСС ЦК апрельски (1968 ш.) Пленума решенеш» а «Комсомола кулгалдеш Красноярски краевой партийни организаце беча балха хьакъехьара» КПСС ЦК сецам а кхоачашбарах, «Солидарность, машар, доттагІал — бахьан илаш!» яхача кагирхойи студентийи IX-ча Дерригдуьнен фестивале кийчо яра лезамах дола дешаш.

Кхета организационни декхаша а хьежар Пленум.

С. П. Павлов СССР спортивни обществай организацийн Союза Центральни совета председательчах хьажаярца дувзаденна Пленумо мукъаялайтар из ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара а бюро члена а декхарех.

ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретарахь а бюро членахь а харжаж Е. Н. Тяжельников.

Кхыча балха тІа болаш хиларах дувзаденна Пленумо ВЛКСМ ЦК секретарех бюро членех декхарех мукъадийтай И. И. Журавлевг.

Партийни балхаш тІа болхах хадарца дувзаденна Пленумо ВЛКСМ бюро члений декхарех мукъабоалийтаб Ю. В. Верченко И. И. Кочетков.

Пленумо ВЛКСМ ЦК бюро члений декхарех мукъабоалийтаб Б. Г. Ярцевг.

Пленумо ВЛКСМ ЦК бюро членахь хержаб А. С. Капто — Украинан ЛКСМ ЦК хьалхара секретарь, Г. Н. Шилов — СССР кагирхой организацей Комитета председатель.

ВЛКСМ ЦК Пленумо балха юкъе дакъа лаьцар КПСС ЦК Политбюро член, ЦК секретарь М. А. Суслов, КПСС ЦК секретарь И. В. Капитонов.

(ТАСС).

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

1941 — 1945 шш. Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом лаьттача хана немецко-фашистски гІаьрахошца дакча тІемашка лелаьра гІулакхаш карагІдуьларах СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1968 шера 12 июнерча Указаца СССР ордешаш медалашца сийдай тІом тІа чаккхе хилачул хьалхагІа тІема совгІаташца белгалбаьхаша баьчча Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІом тІа хьалхарго дакъа лаьцарой боккхача терхамца.

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-АФГАНСКИ КОММЮНИКЕ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумои Советски правительствои бахарагІа хоттагІала визитаца бахка 1968 шера 3-ча июнера деиз 13 июне кхачалца Советски Союзе хиннаб цар воалаш Афганистана король Мухаммед Захир Шах и королева Умайраш. Корола улувбаьнна бахка бар: королевски кхов министр Али Мухаммед, планирование министр Абдул Самад Хамед, СССР-ера Афганистана посол инарал Мухаммед Ареф, Афганистана кхача мехкашкарча гІулакхий министерства советник Мухаммед Муса Шафик, Афганистана МИД юкъарча политически департамента генеральни директор д-р Равап Фархади, Афганистана МИД протокольни департамента начальник Мухаммед Амин Эттамади, кхыбола официальни нах.

Цхьана оттаяча советско-афгански коммюнике тІа белгал ма даккхара, король королевеи шоашта улувбаьнна баьхка нах а тІехьа Советски Союзе болча хана Москве, Тбилисе хиннаб, Іаьржача форда йисте салоІаш массехк ди даьккхад. Афгански хьаьший советски халкъа нахо ма мишта хьежаб, промышленни предприятешка а культурни учрежденешка а хиннаб, исторически ядершка хьежаб. Советски халкъа Афганистана халкъаца дег тІара кІена доттагІал хилар, шин мехка юкъе айхха дикача доалалой гІулакхаш хилар хьа а хьокхаш, дег тІара безам тІаккбаьб уж массаьнахьа а.

Советски афгански официальни нах тІа а болаш Н. В. Подгорнеца, А. Н. Косыгинаца вІашагІкхетама беседаш еши хиннаб король Мухаммед Захир Шах.

ЦІенача дег тІарен дІа-хьа духцар кхетадеши беседаш йолча хана пайдана а долаш дІа-юха дагабьиннаб хІанзарча дунен халкъашта юкъерча хьала лоархІамегІарча проблемашта, цу даькъе Юкъерча Малхбоален районерча хьала йоагІараштта а советско-афгански гІулакхаш дІахо дегІадоалладара декашта а.

Советски оагІоно, кортамукъале яьккха 50 шу дизарца дувзаденна Афганистана ловца а баьккха, доагІача тайнара могадир афгански халкъо ший къаман экономикеи кулътурен дегІаккхуьлара тайп-тайпарча дохкъоша дакъа тоамаш. Машар лоаттабарех Юкъерча Малхбоален районерь хьал тоадарен гІулакхана лоархІаме дакъе лоаташ да позитвиня нейтралитетеи блокех тІемаша группировкех дІа на кхетарен политика Афганистано лелаяр а ноллагІача формехьех белгалоеашен хье а колониализмана из духьалъювлар а. Шинне а оагІоно чІоагІа раьза а хинна белгалдаьккхар, укх ах бІаь шера СССР-ан Афганистанан юкъера доттагІал цІаккха а доарзагІа на доалаш цхьатерра бокъонаши вІаши гІойлен йоаш цхьана дезаду гІулакхаш чІоагІдарен шердарен ннакъагІа дегІанаш хилар а дІаьта на бокъонца шанна а мехка халкъий хьаштеш дерригача дунен тІарча машара гІулакхон на пхьара хилар а. ОагІонаша бакъйир хьалхагІа цхьана отта а ааь кепатеха арадаьха хинначча советско-афгански документаш тІеш заявленеш тІех хьахьекха принципиальни позицеш.

Дунен халкъашта юкъерча дешашка хьожача хана шоа а бакъдир хІанзарча дунен халкъашта юкъерча хьала лоархІамегІарча проблемашта СССР-ан Афганистанан хетараш цхьатара е вІаши гарза хІзар.

Къулба-Малхбоален Азерча, къаьстта а Вьетнамерча кхераменча хьалах шоашта хетарий хьакъехьа дІадоха дагахьаб оагІонаш. Цар дІадех Вьетнама Демократически Республикана чуетта бомбаш соц чеххеи дукъале йоацаши сонаегга, 1954 шерарча Женевски соглашенеш ларда тІа машара накъаьна вьетнамски пош къоастаделга, шин кхел юкъарха тайна кхача мехкашкахьара юкъегІертиж доацаш цо къоастадоа вьетнамски халкъа бокъо дулга. ОагІонаша хьакхайкалар. ДРВ-еи США-и анкалашта юкъе вьетнамски проблемах лаьца Париже дІайоладеьнача официальни беседаша кхеерэ а из доги машара ньнъаьна къоастадарга кхоачаверхьларга догдоахаш.

Іарбий паччахьалкхенашта духьалара израильски агрессе бахьан долаш Гаргарча Малхбоалене эттача цІенхаштарча хьалага хьежар. ОагІонаша дерхІ, Гаргарча Малхбоалене машар юхметтаоттабаран чІогІбараш керттера дола а хилазза даргдоаза а хьал шоаш дІалийчача Іарбий паччахьалкхенай ерригача территореи тІара израильски бІунаш арадоахалга хилар.

Ядерни герз доаржа на дара проблема къоастаяра бокха лоархІам а беш, оагІонаша хьахкайкадир ООН-а уставаяга хьежжа ядерни арий сацна, цпттa ядерни йоапача а ерригача паччахьалкхеней хьаштаи лерадергдолаш дола доагІача тайнара дуден халкъашта юкъера договор сихагІа дара шоаш тІехьа хилар.

Шин оагІорахьарча бувзамий деяшта шоаш дагабоалаш хьакхайкадие СССР-ан Афганистанан юкъера доттагІал долеи бокъонна дикача доалахоиш гІулакхаш дикача оагІорахьа дегІаахара шоаш чІоагІта разза хилар. Советско-афгански гІулакхаш хьахьокх, тайп-тайпара социально-политически системаш йолаш йолча паччахьалкхеашта юкъе цхьатаррарча бокъонех вІаши гІойле йола бивзамаш лелалара йола торонаш хилий я. Шинна а оагІоно шинна а мехка юкъера доттагІал, дикача доалахой бувзамаш цхьана леладу вІаши гІойле йола гІулакхаш дІахо а дегІаккхулда чІоагІа лаьрхІа шоаш хилар, хьаккхайкадир цу гІулакхьа эша йоккхий торонаш йолаш йолгах моеш дог тайна хилар.

ПагІонаша белгалдаьккхар, экономика дегІайоалаярa афгански кхоадагІча цхе шера кхан кхоачашъеча ииъагІа СССР-ен Афганистана королевстван цхьана гІулакхаш леладара хьакъехьа 1968 шера 6 феврале Москве кулгаш а хадаь правительствашта юкъе яь соглашени чакхьяккхаро шинна а паччахьалкхенна юкъера доттагІала беркате цхьана леладу гІулакхаши дІахо чІоагІдара новкъостал дергхилар.

Коммюнике чакхйоаллача хьаккхайкаду, Афганистана король Мухаммед Захир Шах визитагІа Советски Союзе вар а пайдане а долаш дІа-юха дагадовлар а Советски Союзаи Афганистанаи юкъе вІаши безамча тешама ларда тІа латта, доттагІал дола гІулакхаш шинна а мехка халкъий хьаштийй духьа дегІадовладара гІулакха юкъе лаьца керда лоархІаме дакъа доалаг шоаш дог тайна хилар.

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин шоашта аьттув болаш йолча хана визитагІа Афганистане хьийхар королеи афгански правительстваи. Шоаш хьехор цар баркал а оалаш тІаийцар.

(ТАСС).

ПАРТЕ РЕШЕНЕШ — ВАХАРЕ!

11-чу июне хиллачу КПСС Нохч-Г1алг1айн обкоман пленуме ла а дира «Юрта боахама лакхе да КПСС XXIII-чу съездан а КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхочушъяран балхах» долу доклад.

Парте обкоман секретара нов. Абубакарова, ше цига доклад еш, йозза аналаза йир республикан юрта боахамерча г1уллакхашна, белгалдаьккхира, партийн кулгалдара формаш методаш ерзаболахаш тоа д еш, парте XXIII-чу съездо, КПСС ЦК мартовский (1965 ш.) майски (1966 ш.) Пленумаша отталь программа практически кхочашъяра юрташкара къахьегамхой оарцаг1а а боахаш, ладттаннарел хьайбашкарел йоалл продуктий дика дукхаг1а йоахиягел кийчъелгел республика партийн организацие в1аштг1ехьдаьккха хилар. Республика б1арчча хьалйюча 1967 шерарчул дукхаг1а дехкал пачхьалкхенга елат — 26 процент, хух — 11, шура — 25, фуаш — 45, тха — 34 процент.

Партийни организацей г1уллакхаш ше дешакаш, нов. Абубакарова йоах, парте XXIII-ча съездел КПСС ЦК Пленумийн решенешца хьалхе а делаеш, парте горкомашен райкомашй лакхбаьб юртбоахама производства еррига участкашкара юкхьандарча партийни организацей дазх1ама аланнин. Боахама кхетамна кулгалде довш хилара масал хьахьокх КПСС Назрана райкомо. Цу районе шера юкъара лаьрх1ача доахка елат ухх т1ехдьарча кхьашена цкъан ахаззел х1ана хиназан аьнна дукхаг1а хинах, ишттa дукхаг1а йоах комеди, дулх, шура, фуаш, тха. Района деррига боахамаш рентабельни да. Эггара хьалха из да райкомел юкхьанцарча партийни организацейн балха стиль дикка хийцабах хьаьннифр. Хьалхаг1а шоан массаза а делаь администрирование, боахама организацеш даьтьарлехь 1е дlаунттарс методаш и1а 1 лаха, партийни организацеша шоай керттера уйла т1еерзаьй нахаца беча балха, юрта боахама дешкех льаьна лаьча партех правительствам решенешта пропаганда яра а уж х1айохийтара, пачхьалкхера плани т1ай1йна социалистически декхараш кхочашде района къахьегамхой оарцаг1ахара. Районе шера лаьаай пхе шера план хала хьалха кхочашъяран В. И. Ленин ваьча дийнахьа ленз 100 шу дизара дика доаг1а чайпара накъалдахари духьа делаш яхь.

Парте XXIII-ча съезда, КПСС ЦК мартовски майски Пленумий решенеш кхочашъяра т1аберзаьб боккха политически организаторски болх баьб Сунженски, Урус-Мартана, Шелковской, Наатеречни, Ножай-Юрта районий партийни организацеша.

Нов. Абубакарова ше доклад еш керттера уйла т1еерзайир партийни, советски, юртбоахама органий балха т1арча кхочашъбоацарашта: цо дийцар колхозийн совхозийн экономика д1ахо лаккъяра, къахьегама оасар-ден дисциплинан айяна, юртбоахама производствашл интенсификаци яра деккараш енхаг1а кхочашдара де дешыа.

Вай. — йоах докладчика, — х1ана а в1аштг1ехьдаьккхалац производства кхочашйеш [illegible] пайдо оцанье юкъера д1аьаьккхийд пайдана доапача г1улакхахчта дукхьаш д1акхийтиаа. Лоал доамин боахим лелаьбета, дукхханахьа бе-бе ба хьуцкъм а ишттa хьайбай продуктивноста а.

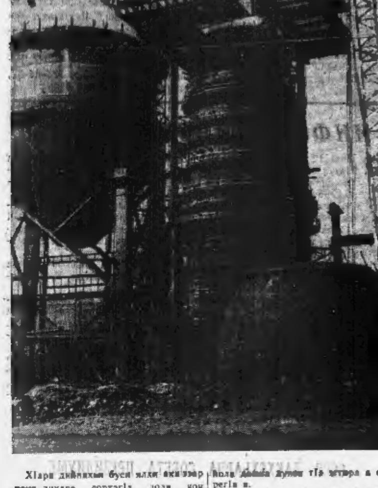

Х1ара дийнахь буси ялх акзэр тонн дикача сортаг1а дола чон лургда Череповецки металлургически завода кердача доменни пишко. Пайденера че 12700 кубически метр

ЮРТБОАХАМА ПРОИЗВОДСТВА ТОРОНАШ ОАРЦАГ1ЙОАХАРГЬЯ ВАЙ

КПСС НОХЧ-Г1АЛГ1АЙ ОБКОМА ПЛЕНУМ

кхоачамбоацам уйла т1ахтайтар ферманка ялача балхий процессамта механизаци яра. Продукци оарцаг1а д1абола нах дукхахча боахамашна наст-нахта закупочни малхал доккаг1а хуш, х1ьаьта из бахьан даим рентабельни бахх бац цхьайолча колхозашна совхозашна. Къахьте къахьта партийни комитеташ къахача методашца кхочашъе г1ерт корда доккарач, советски боахамей органашта жоттел д1аунтта а доахамбоахи дола да а, организаторски кхетамен болх бара жетте да йоал г1ана йола административни функцеш д1аунттае г1ерт. Уж тайна г1алетаи хьайтчалаьхл, масала, КПСС Грозненски районна г1улакхашта наъьева «Юртбоахама производствана кулгалдара стилаш методаш» йола цун отчет духуа та йоацаш парте обкома бюро юнаача хаза.

Нов. Абубакарова критика йир КПСС ЦК мартовски майски Пленумий решенешка хьежна оттаь мероприятеш дерт1а кхоачаш ца еш йолча колхозийн совхозийн кулгалхошта, белгалдаьккхар, юрта боахам теламе дег1лакхуллара партеи правительстве в1аштг1ехьдаьлхача экономически хьалех юрта боахама, мелиораци хин боахамен министерствашка, «Грознина» объединене, «Скотоотковн» ахачен концесонни промышленностех трестане. Юрта боахама районни производствени управленешта дукхахча колхозашна совхозашен х1айз а х1езага пайда ваш хилар. Дукхахча боахамашка лаха я лаьтта леладара культура. Колхозийн совхозийн цхьаболча кулгалхоша шоай дисциплина ца хилар хьахьокх юртбоахама продуктапш дайчьяра, пачхьалкхен ч1оаг1а кхочашъяра дахе. Республике мела къестаду юртбоахама производства специализаци кодентрации доа деш. Балза пайда воаа пачхьалкхено медиоватнии нипаправиона балхашта хьалеча ахчах. Геттара к1езига пайда де хий леккача лаьттех. Хоадамболашто дола г1улакхаш чакххахаш меттигечен минеральни удобренеех пайда эцилга тоаьара. Ве в1аштг1ехьдаьккхал кхо гулделгем кхашка тоесиягеи. Дукхха кхочамбоацарам эа юртбоахама техникех, материальни моральни стимулех пайда эцара даькъе, экономически балха т1а, лаьа, квалификаци, йоаз халоеш, къьорта а механизатораци шоферацш кийчбеча. В1алла хьтетха а кхоачашьяи цонаши даьг1енаши тоаера, хисен михагей лаьтти доха ца хайтар духьа къоесаш доаттабара, хьайбай боахама доахъари ч1оаг1а база хьаира чакхьяхе отталь мероприятеш. К1езига пайда эц общественни доахан добавленленге цо продуктивность лакхьергболеча. дулх, шура, кхайола хьайбай продукташ кхарга д1абоза мах декбенгбола кхочамех. Дукхача колхозашен совхозашкен доаккий зенаш эу лахан 1ахьара дисиплинах койтаме бахьан долаш, но лаьт доахашни чуотталаьх доахан тоадара г1улакх. Лоахча боавме ба пленеменцйн зоотехнически балх.

Алатаи чувзача, доахъараш кийчдеча, хьадола сегтаг1а дола г1улакхаш деча балхаш кица в1аштг1ехьахаза заг на хилара пленуме дакъа лоацаьдей уйла т1а а оттаьа, нов. Абубакарова йоах:

— Цхь деканашка цхьатара се бола алатош чуэна йолалургьа колхозаш совхозашен. Алатош чувзача кийдачен лаьтту балха на болх партийни организацеша, юртбоахама органаша, колхозаша, совхозаша в1аштг1ехьбаьккхарах тайша хургда. Керттерйар — балха оасарае лаьха йолаш техниках пайда эцилга, х1ара механизаторе специали бадза норваш тешаме кхочашъяр в1аштг1ехьдаьккхилга, шиш специаг1а боах бергбелаш еррига агрегаташ автоматизаци кирамта кийчьелга. Алаташ чуэнаш боахача наха лерт1а культурни — бытовой хьалаш хулийтилга. Лира т1ахьоаиа оттабаза бергбелаш дикаг1а чуэцийтара, алаташ доалергдоанаш кийчьаь ха соа комбайнаш, автомашинаш, прицепаш. Дукхаг1ча даьнъе группевой методаг1а чувла лела алаташ, лаймиеш байсанное пахладаш алаташ д1ачуийгча нупитанка уж д1ахлахьаьга а х1ара колхозаш совхозаш месата бенза кхочачамбаала болча боараце дикаг1а дола фу д1аеттадала а 1алашде деза. Кхьа бола алаташ чуийца лелаьаца тор на ду дукхаг1а д1ае еза шоалаг1а по культурам. дийнахьа а буса а ала еза хьоъ. Алаташ чуэначен кийчдечен ханна 1алашде леза д1айийнача х1ама шоай хиннахьа г1улаих лелга, ахашка хий дулдилга, хьаьла кхача бацлараш гулбелга, доахъараш кийчделга. Ахкан зашаахьарча лаьтту болча хьалех на мерга дукхаг1а пайда а эцаш. 1алашде деза шура алсамбоаккхилга, доахан доставалга, фуаш добалега, цу тайппаеа, х1ара районе, [illegible] хкенна хьайбай продукташ йоккара лаьцш социалистически декхараш сийленца кхочашдердалаш.

Доклад чакхйоаллаш, нов. Абубакарова белгалдехир, КПСС XXIII-ча съезда, парте ЦК мартовски майски Пленумий решенешка хьежна республикан юрта боахаца къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш теламе кхочашдара г1улакха партийни организацешта къаьстта бокъа белхтешхаш т1абужаш хилар. Цар декар да организаторски идеологически болх т1а - т1а тоабар а кулга г1алла боахама г1улакхашта шоай в1ашин яр а. Партийни организацей теркаш духхьа цу г1улакха т1абербабир КПСС ЦК апрельски Пленумо. Цо д1ахийхаз еррига партийни организацеша, х1ара коммуниста идеологически фронте т1аг1еотта болх белга, цар шоай деррига вазаш къахьегамхошта коммунистически кхетам балвое, уж политически доог тийша хулга, советски патриотизман пролетарски интернационализман, халкъашта юкъерча доттаг1ала уйла лакхъяра, къахьегамен общественни дисциплина ч1оаг1ъяра, вайна хийра бола частни доадахъе еапна, туннаставаца, общественни къахьеган теркал на беш хилара хоадабалаш къоесаш лоаттабара.

Юрта боахамера юкъоттгера проблема — лаьтта леладара культура дакхъела, лакха хоувкъешш кхеделга, х1ара колхозен совхозен доахана продуктивности юртбоахама производства деррига доакъой рентабельности лакхъелга, Нов. Абубакарова хьахийлаль республика коммунистешта, юрта боахама берргача къахьегамхоша областной партийни организаце кулгалла юртбоахама продукташ дукхаг1а яхаран пачхьалкхенга йоккараш, пятилетка ханал хьалха кхочашъяра шоайта хьалханна отталь декхараш теламе кхочашдергхилаьах, сийлахьвоккха Ленин ваьча дийнахьа ленз 100 шу дизар лушна белгалдоккхаргдаарах, деррига халкъа юкъара долча вай дахеи экономически мих ч1оаг1бара, коммунизм хьалъяра г1улакха юкъе шоашкара доаттг1аш дола наиъа лоадайахинахох не дог тойша вала.

Прениех эггара дьхалха къамаьл ду Шелковской района «Коминтерн» колхоза председатела нов. Табацково. КПСС ЦК мартовски Пленум хинначул т1ехьаг1а, йоах оратора, колхоза правлене а партийни организаце а бергарга шоай теркам т1абахийтабор кханнен формашкен балхаш деча къахьегамхой хьинар д1адара, партен правительствам чакхъяьача мероприятешна 1алашъьеча юртбоалам дег1абоалабара торонех боккъонца пайда эцара.

— Т1ехьарча шераши дьча балхий итогаш во ца тха, — йоах оратора. — Артела экономика дикка ч1оаг1енний. Из за боахама расчете къахьегамах аккордно - премиальни хьисапе мах телтен юкъедоаладарах, моральни а материальни а стимулех хьыкъалчи пайда эцарах, колхозашта юкъе шерра социалистически ях йоаржарах даьнна берзат. Цхьабакъа, оаха тхоай еррагача резервех пайда ийцай ацилга дац из. Торонаш техкача гучадьюлад тхона тхоашка пачхьалкхенна пятилетка планах лаьрх1ачул совг1а алат, дулх, шура, кхьйола продукци йоалургхилар.

Воакъоста Табацковае критика ю «Сельхозтехника» ремонтни базе лостача г1улакхашта. Колхозхой къахьегама оасарле лакхъяра г1улакха ч1оаг1а доарх1ане я комплексни механизаци. Тхо даггара из а г1ертаи, за, дица закасной оатхалам па хилале деррига юхадетт. «Сельхозтехника» эшарашца 1алашдац тхо, цуз совг1а во ю ремонт а.

Иштта критика ю оратора «Чечингушводстрой» белхлошта а. 1алапнате исала лел пар кханта шаданрозка яра балхаш. Из бахьан долаш чий лехра даьтташ шерде йош хилаш боахана.

Цхьавкха а ма таидм хьоаде леадш. Оаха дийхадар тхоай районе бурунни хьег1енаш ч1оаг1ьа станни йиллар, амма тхона х1ана а хан тхоай лехар кхочашъяьа дацац. Из дош чехка къоастде деза да, х1ана аьча бурунни алг1енаш тоае ца. Деклайта йош ди д1ахо цхьайй йоалаш дег1абоалабар цунах тайша хилар.

Трибуна т1а ва КПСС Советски райкома хьалхара секретарь нов. Абдурова. Цо дийцар лоанаш колхозий экономика ч1оаг1ъяра белгалъ мероприятеш чакхъяхара райкома партийни организацеш мишта оацарг1ьанай. Лоамаш хьалаш теркал 4 дош, къаьстта теркам т1абоахийтахаза лакха пайда лу культурам деллара. Т1ехьарча шерашка колхозашта пайдаг1а д1адуър т1ьаммен сорт да. Из бахьан долаш шерагара шерага лакхлу боахаммий доходаш.

— К1езига дац тха районе, — йоах Абдулаева, — 1алаша беркатчу, петар, хьуна сом, хьоэн. Бьупа-дарада сооий бенаданн деларл лепха за тха районера климатически хьалам. Цулуха тха х1бо колхоза йиш я дахчал х1амаш ю а баьпалоарамо сойн чакхбоаха а г1анна йола предприяти делае. Масала, Ленина ц1ерагча колхозе хьаьль йоалаш лаьт хьуна сом чакхбоаха пункт, иштта хьалхьеш латт неорош лу, генош хьеххийн кийчду мастерсеш.

Колхозашта шоай экономика ч1оаг1ъяра невкъестат де дерх1аш дукхаг1а теркам т1аахийта хьинай районни производствени управлени кадраш хьакъестарел царна кхетам балвеч дошашта. Дукхха за йоашаш а т1ехьа кадраш ц тоьаш хиннача боалахаш х1ана цхьацаболча бригадашта парте агрономически образоване йола нах латт. Ч1оаг1а г1алнуташ х1ана за агрономически зоотехники соцг1а боахамашка эшар.

Пачхьалкхен банка республикански контора а йолаш бахча лоэлаш колхозашта доатг1ана тайнара г1о на деча цхьайолча организацешта критика ю оратора.

— Тхоай районера лаьттош бетарах ц1енде а даьг1енаш тоае а дерх1аш КПСС ЦК майски Пленума решенешка хьежжа мероприятем оттаьар оаха, — йоах оратора. — Амма уж леарх1аме балхам 1алашмате нела деш. Шу сонг1а за я Урус-Мартана района «Сельхозтехника» болхлой 170 гектар лаьтта петрех ц1еидаь бола на месаш дела. Бойкъаллар дахча из болх х1ана а цара бахь Карг1а хоьн а бац.

Йоакъоста Абдулаева дез «Сельхозтехника» республика объединене кулгалхошкара Советски района шоай отделение йоаг1аш йола техника цьар. Из машинаццг 1алаш из йоа мушта шелнорфотамни балда дургдан.

Пятилетка кхоалаг1ча шера лакха социалистически декхараш т1аийнал района къахьегамхоша. Кхалха а фермашка а ди т1ехьа пржаш латт уж кхочашъяра йоааль сейналистефе пеша республиканско ефганьдапеша наикъестал дикаг1а не лу четвергаг1а кхочашдергда цар т1айна декхарах.

Лаьтта лелладара культура лакхьяра леарх1аме деш дао не къакьа доу республиканск юртбоахама опытни станце директора нов. Многолета белгалдаьккхараш.

— Республикица дракча райнеш хьалашка керттера дош да норана полупара системаш обработка яр, — аьлар цо. — Цо хьакъоххь опыте. Полупара система йиш хулийт д1айийна культура чуйбиа йоалламетьа, массан юкъе а на йолоайтан, оха. Цуа совг1а лаьтте тхаь тоаде йиш хуа, х1аьта шиста тоадаьн лаьттанна т1еахал хуа, еттаг1а хуа оасарна къоесаш доаттабе, дикаг1а хуа ну лаьтта д1адийбош ялт а.

Оратора масал доаладу. 1966 шера массаш оаххача тайпана лаьтта ака а аьла опытни станце д1адийбош ялт ша балаш лоарх1ачу к1их здлелехо. Х1аьта совхоз полупара системаш лаьтта кийч а хьь дайначох 27-ннерачоштога кхачаш нанайе, пушка стекламирость а боалалаш дола ия бала ц1а хилао. Колхозийн совхозийн кулгалхоша х1ама да но. Х1ана хьалха ялт хьалабаьр не кхоламел кертеро дехаш да.

Цул т1ехьаг1а пайда на шоаш боллача хьайбай продукташ лахашъхара резервех дийцар нов. Многолета. Хьайбаш лебош латт, х1аьта йоахьара торонаш хуццалаш, цхьацаннахьа къьеттех к1еаиг а ду. Цу хьалашкара керттера дар д1адорча культурой хьункъаш лакхбара цхьацка а х1ама по -лийнош лоагбарах лерт1а пайда эцара да. Уккха стейлоне — дагерги хьесапе а делаве деррига доахаш.

Д1айийна культура дика хьийхъале, цу т1а доахан доалалар х1амашьунмат де хенча сагонг дергаешш х1ана да. Хьакха а хьоэкаш сийна масса ехкаш халча из доахъара кхомбав хинна а 1аи. Стейлоне-лагерни хьесапе доахан кхаба лелалеча дена опытни станце ферме доахан наморан хидан, доен, продуктивность лакхьений. Чуйнача учасанта т1а шоалаг1а ваниал хьекхача лагере хиндар хьат1акхуьхьам хриехаргтатт.

Дош лу Шелковски района «Дикдан» совхоза тракториста нов. Нихоменко. Цо духий шоай хьаккХаш лелача звенос лакха хьукхъам чабара а социалистически декхараш кхочашдара а къоегаш мишта доаттабу. Сахкха планах лаьрх1ар 180 мара йоавача 319 центнер сийна масса чуера х1ара гектара т1ара. Х1ана пар моашта хьахахина оттадаь декхар кхь а докклаг1а дахх1ара гектара т1ара 350 центнер чуд. Дика кийчдаьча лаьтта хьаккх1аш хиллаьа д1а а йий х1ана царна аба г1улакх дем ба механизатораш. Цар хьат1аллдарга а дег1аарга а хьелача хьаккх1аш дика хиза еаза а.

Хьакк1аш дукхаг1а чуеча доахаш дар механизаторий г1улакх, ч1оаг1а теркам т1абоахйт лоаха йосаша хьаьк1а пентенарге йоалар махьанта к1езигаг1а хилийтара.

— Цулухьа д1абола къахьегам а средствоаш а к1езигаг1а хилийта г1ерт тхо, — йоах тракториста. — Сахка 115 гектар яр тха звенога. Кхо саг вар цин трактора т1а. Укх шера 124 гектар я тхога, х1аьта звенона шиа саги вала трактора мара аь. Шил сиенах бу оаха болх.

Из де йиш хиний хьакк1аш кхера деррига балхамта механизаци ваах, х1аьта хьакк1ашка д1адаллар а лохлургда. Цхьабакъа еррига тоенех пайда эцар х1ана а. Нов. Касумова белгалдоех хьакк1аш делаш звеноша дикача техникаца 1алашъяра г1улакх совхозе тесса леладем хилар. Сеялкаш а кхийоала машинаш а бала бергбоанаш тезла а тха.

— Ялат чуэца ха хьат1аххоачаш латт, йоах оратора, — цхьабакъа, из хоаш ах из оахош чу мишта эцалга. Тхона дика комбайн эш, нима отделение кулгалхошта хоеш дац из хургьа вургьаи.

Ч1оаг1а критика йир пленуме соахка доккий звеноца лаьча Шелковской района «Эхалевский» совхоза. Цу совхоза партсекретара нов. Афанасьева дийцар совхоза болх тоабара партийни организаце дар фуд.

— Оаха белгал а я чакхйоах, — аьлар цо, — г1уналаьха кхоачамбоацараш д1адахилга а юртбоахама производства ладарах пайда эцилга а 1алашлергдолаш мероприятеш. Эггара хьалха де даьох1ар дар хьаькара б1аьстан балт лакхача агротехнически боараме чакхдахилга. Еррига оасар ду культура звенашъа д1айийхьай. Къахьегамах мах бала система д1айоаллайтай механизатора. Коммунисташ инициативах шерра хьалй балхаш сиха а дика а яра т1аерзаш йола социалистически ях. Х1ана дена итогаш йоалетбаьмкарашта кавара кара тела эшилелаш а ахчан премии а телар. Цу деррига а тоара хилийтар болх хобалла тоабе.

— Лаха а доаг1аш дукха болхаш лахха тхоах. — йоах оратора, къаьстта ковртолаш делеча оаха г1алаташ дарах. Из кхоталаш я да, х1ана лахча совхоз специализировани ковртолаш делаш я тха. Критика новкъостал эу совхозе порядок оттае. Д1айийна еррига ковртал керда а тха, дукхаг1а йийнай хьалха кхача ковртол. Доллача х1амаш уйла яьй оаха, ковртоле хьалха сапна зе а деш пайда берзбола г1улакх в1аштг1ехьдаьккха.

Х1ана деррига а ковртолаш делаерех, цар къахьегамах тайша за. Х1аьта пар дукхаг1ьйбараша болх дика бу, къаьстта дика бу болх коммунисташа — социалистически яхь хьалха латтаваша. Х1ана дикача хьалар т1а да Кокотовски ваша, Кестта кхочачайх Грозненски къахьегамхоша знаменийски ковртол.

Трибуна т1а в Назрани района «Советская Россия» совхоза агроном нов. Зюрьянов. Цо духа КПСС XXIII съезд хиннача т1ехьаг1а шоай боахам мишта хувнабенай.

— Хьалха латта юртбоахама техника а тхога, цу даьхе комсош лелача мар а йолаш, — йоах оратора — Бердески жидкость кийчдара, комсай д1акьоалдара балхаш деррига а механизаца ъ да. Цхьалера т1ера кокий гаьнаш хьакхара балхаш а механизация ду оаха. Цу деррига а дакъьав комсаш лелаерай къахьегама оашарле. Тхо нарг1ашьачах кхоачан бош дац. Враский боахамашта открывка е балхи тенаме йола механизаши эш тхона. Уж приспособлениех шоаш хьа г1ерт механизатораш, амма тхо хьахашка из г1улакх зе в1аштг1ехьдалан. Дукха боккхий заводаш на йий республиканс. Тхона ношъоттал де д1ахт1ехьдолан-тон цар.

Комсой к1оташтта юкъе оасар дг механизаци а кхоачам хилла ая тха, белгалдоах д1ахо нов. Зюрьянов. Уж шаптоши дика я, оасар лана балхам 90 процент механизоносьт де йиш хулийт цар. Комсаш лелаерам зегдеалаш ба комсаш лелаерай къахьегама оасаре лакхьера а комсашка д1аледар лоххара а шоашта эш техника эш шоашта новкъостал дарах.

Комсаш дика хьуикъара а укх [illegible] т1айийца социалистически декхараш кхочашдара а ихь а дукха къаьста лелаг1а тха. Цхьабакъа комсаш лелаерам шоай дош кхочашдара шоай низ кхобергбола бац, цар толаш беашкадархилаерах тешна а мехаргда.

Т1аййна лакха социалистически декхараш кхочашдара доаттабеча къоесаше хьайбаш лелаерашта хьалхашка уттача халонех дийцар Малг1обека района «Алханчуртский» совхоза директора нов. Лымова.

Т1ехьарча [illegible] колхозашен совхозийн доакъара база ч1оаг1енний, пулхха цар шоаш тоалойт шоай хьайбаш убойни дозалга д1акхочийтаю. Из бахьан долаш откормочни совхозашта халонаш нийсалу.

— Цхьабакъа, — йоах нов. Лымова, — тхо х1ана тхоалка хьаленна хьайбаш дерстадаь 1ац, оаха оахош а лелару доахан. Дукха да кхалеть кхьача боахамех тайша х1ана доацаш дургда тхо. Цул совг1а оаха тхоай доахана фу а тоаделгда, дулх дукхаг1а лургдолаш. Дикаг1а дола бежан дулх лургда оаха пачхьалкхенна.

Из декхар кхочашдара де деллараш дукха да. Совхоза балхлой халонех лаьтташ бац, цар шоай деррига низ т1абахийта бу болх. Цхьабакъа, [illegible] х1ана а оасаре къахьегара эшош дола хьалиш в1аштг1ехьдаьла дац.

Тха совхоз йоакха я, х1аьта а кхоачаш болац культурно-бытовой учреждениеш школаш яц тха. Хьу, шоапо, цемент, ц1ерала, лошоарам эш новкъалаех объектех балхаш, лаьтта д1адергдохаш. Геттара из ахкт нах бахаш мотгагни хина 1алашъяра, совхоза гоэ йоаллаш г1улакх.

Респотребсоюза бехка ицьала тихаппа зоацам ду деша ч1оаг1а т1а нааха эшаш дола товараш. Тхона хьакдухьа товараш а геттаоа эсала за. Масала, брючкаш в1алла д1айбака йоа а йолаш а. Боарамера ялала в1алла а дг1аш т1а-иза кхуьла багакилгаш. Юртбоахта гашна хьайбашка боахача наха хайа я ... цана.

Ше аьаамьо [illegible] деш йоти министра керттера теркам балхаш тар лаьтташ хьайбайн продукци лимал лакхьяра деноета.

Вай республика д1айира деерри к1а цхьйбоалашг1а даахх1ича «боел стая-1» ахача фух за. Иншбоача х1их пачхьалкхене мах дукхаг1а лу. оаха агротехнически чуэнаго технологии тоалаш балхаш лелаш, дукхаг1болча мотгиганка хала фаёт стандартаг1а боалаш зда.

Гилуаргий гамараш дукха хул алакха наетал йолаш, кьаьай лаза йош болчул дошкна дукхаг1а а йолаш. Цу тайпарча генерий давета доа йош [illegible].

Из бахьан доеш [illegible] эелаш хул пачхьалкхенна а боахамашта а. Соахка пачхьалкхенна д1адехна генараш зелаш б1отен дилярех аналгон сона маха йош поттывальни скижка а йир 10 заар тони совг1а йола плановой отходаш а йоеар боахамашна тха на кхоачаш.

Х1аьта сооий бешонаша балацлараш лелалерча г1улакхаш? Дукхаг1а доол дакха стандартни лоаца за, бацдадарийн сонийн цхьадола лакха хьайбашта дулу.

Иштта за хьайбай боалане латта г1улакхаш а. Соахха д1аенинча шерех 21 процент лакха настал долош яр, 12 процент б1еза яр. Кхы а эсалаг1а хул х1атела дулх: соахха д1аенинача доахах 28 процент е геттаое г1айла, е боаранаг1а дерста доаъаш дар. Дукха эсала доахан д1атедарах 2000 тони сом дахар дулх, 2200 хзар сома эшош а беш боахамашта.

Юртбоахама продукце дикал лакъьара чакхйоахача мероприятеша дерт1а пайда хаш. Решенеш дукха т1айийнай, царех хьахулар к1езига да.

Пачхьалкхена д1алу продукци дика хилараал совг1а шоеача ассортименташ а хила еза. Цу деша а к1езига терко ю. Масала, хийчча дулхах дукхаг1дар хьакхий ю, х1аьта ков т1арча оалазаранй дар к1езига за. Я1алла хила я хилаш боахамашка бакача наха дукхаг1а латта боабашка, г1ама, носка, котама дулх. К1езига да устаг1ан дулх а.

Д1ахо нов. Илонцина дийнар продукце дикал тоалар де деларел, лаьтташчарча балхийн хьайбаш леладарен культура лакхъяра: агротехнически зоотехнически боккъонаш нийсе делара доарх1ама къаьстта теркам т1а а бохийташ.

Ше къамаьл дахь доаллаш дийнар ю пелинарде дешаш.

— КПСС ЦК майски Пленума решенешка хьежжа хин дехкача лаьттана планировка ю республике. Амма геттара мела дел из бала. Соахка дикка пайда йоеар планировка на еи, из бахьан долаш кханна дерт1а хий диала в1аштг1ехьдалаш дар. Из г1улакх х1ана толлуш доаг1а. Цхьабакхьа планировка еи г1ишлошъерашна т1ера эггара дикаг1а бола лаьттан т1ол хьабоахих. т1ехьаг1а из оха 1отг1а а баллац. Из бахьан долаш лоабат хьат1абоал. Цу лаьттара мелла хий дийнахча, удобренеш тийсача хьункъан доса худ. Кхоан леладераш дех г1ишлошъерашкара лаьттан оаха т1ов д1а из бахар а проекта т1а белгалдаь деррига балхаш дар а.

Дош лу Сунженски района Орджоникидзе ц1ерагча колхоза доаш дар нов. Мустанова.

— Тха хьайбаш леладераш, — йоах цо, — В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна йолаьча ияхе юкъе бахай. Т1айна декхараш кхоачаш деш де тхо х1ана.

Цо дийцар доахнин продуктивность лакхъяна хьайбаш леладераша къоесан мишта доаттабу. Шеше толаш баккарах кхоачаш бош бац тха хьайбаш леладераш, уж г1ерт шерагаш шерга еррига колхозе г1улакхаш тоаде.

— Д1адаха шера дола продуктивность йолча доахан группа хьа а ийна планах лаьрх1ача 1550 килограмма метта х1ара 1аттагара 1710 килограмм шура хьаьна лелар, шена тоа. Болх т1аверта ... дар. амма хьайга ... а доканар. юкъера лаьрх1ача х1ара 1атта 1867 килограмм кхоачам шура хьашна яр.

Пятилетка кхоалаг1ча шера хьайбай продуктивность д1ахо лакхъе лаьрх1ад цо — х1ара 1атто лу шура 2000 килограммага д1акхоача. Цхьабакъа х1ана латтача г1улакхашта хоашча шура дукхаг1а хургьа — х1ара 1атта 2200 килограмм. Май бетта йе лелабеча 14 1аттагара 3600 килограмм шура хьаккхай яр. Лаьь бетта д1аккетам латт шура.

— Х1ана эггара беркатог1а йоала ха я, — йоах цо, — цхьабакъа шу чакххалдалиа лохйалийтаргхьяц сей доахана лу шура. Лекхар т1ехьхочандергда. Деррига делраш т1ахьех из шура дукхаг1а йахьара.

Трибуна т1а в «Чечингушводстрой» г1ишлошъеча управлене начальника нов. Кишкин. Цо йолаш управлено хьахиннача 1962 шера дена г1ишлошъерашна шол мелиоративни балхаш дикъ хьахьокхаш йола нийфаш.

Цхьадола толамаш вахкадале а,— йоах оратора, — оаха кхетаду КПСС ЦК майски Пленума решенеш кхочашъяра де дезарех дукха х1аммаш дацца хилар. Долаш дола доаш декха лаьтташ тоадара. царца проектоаустунни планировкен яра укх шеж шера де лекьаза г1улакхаш дукхаг1а хиннач юкьа за. Тхо дураман луш капуштен. Цхьайолча колхозашка совхозашка болх тоадаш хиларех ...

Нов. Киоки белгалдаьккхар г1ишлошъерашта шайбу кхочачамбоацарай, эггара хьалха транспорт на яр замбах г1ишлой-монтажни болхий хлар лакхъьладоеш дукхадаржарий. Дукхахача объектанашка х1ама а йоацам а ишетни материалаш. Г1алгза хьайбоала [illegible] хьайбатачи фу хургьа?

Геттара во бу бола субподрядни организацеш. Болгарча [illegible] 71 [illegible] № 479 болча машинахьавь т1аой посада балхай оросительни сеть пиши [illegible]. Дукха болх а бац [illegible], х1аьта а бо бохан бац. ... кийчахь дола дукхха лаьтташ пирбоахаш оборота ... дут.

Во [illegible] оросительни [illegible]. Хьал из бахьан долаш [illegible] кхий оросительни системаш 1966 шена г1ишлошъерча плана оеча на боалаш йосай.

Массанена а хоаш да лелаедаш нах юрт из ... дикаг1а бола. Уж летнаш ... юкъ шера ... Т1ехьаве а хьалхе ахлар. Т1орика? Хьаль летнаш дукха а. ... о йош болаш ... г1улакх.

Дукха кхыйола лелаеш а ... г1ишлошъераша.

— Х1ара шера ю оаха ... лаьттанка кхоашош. ... хапхаха ... пайда. во бах оха бетт. Дукха шуга хул: хьалхарча ах шера болх лехаш республике г1алла чакхйоа мелиоративни машинаш, молла г1а ах шера болх сон дукха лаьь. ... кланирова ара хьалхе а уйла а ... отталь график хила еза.

Гудермески района «[illegible]» совхоза агронома нов. [illegible] алат дикаг1а чуэцар доаттабеча къоесах.

— Алат сой керттера оасар да, — йоах цо. — Ялт дукхаг1а ю тур дикаг1а лелг1адоаг1ерга юртбоахама производства деррига доаттабу. ... кхета а леш тхой миз дел кхочам ду оаха кхан тоаде г1ертаиш. КПСС ЦК мартовски Пленум хиннача т1ехьаг1а шу г1улакха шоа хьалхин хинна тхона.

Ялат шерашера шерага хьекхаш латт. Масала совхо 1964 шера тха колхозо х1ара гектара т1ара 16,2 центнер ялат чуэца дале, соахка — 27 центнер еза. Цо бош хьайбор пачхьалкхенга хьалхарчуз дукхаг1а ялат доха.

Иштта товаг1а хулу хьайбаш культураш а. Дика тоалоша боарехьа лелаерана, къаьстта Мезилова Х1амарон Азбулатов Хазрови кургалдеча хьалха латтача звенолашка.

Пятилетка кхоалаг1ча шера доккаш хьаьаш чуйбона дахь фуд?

Лахача агротехнически боараме д1айийчий еррига культураш. Механизирована боккъонаш г1ьлаллах ну хьалха, оасарах шашнаь уж. Шерга специализа гидрофонгого совхоз хий ... лат. Хий ... минерални удобренеш ...

Ялат чуэца хьат1ахоачаш латт. Б1аьсти дика хиноаре а. ... лаьтта ваьла ба кхан лелаерарсан.

— Декхараш т1аэхача хана хасттан дика хургба аьн лоадаац оаха уж, — йоах оратора. — Деррига гураль дийнача ялата пашнеш ка пай оаха элеваорни селитторон, хий лидлат. Лаьттанна носта кнат пайдаза эш т1еедал, кхейола боарстеаш хиннай, но тоадаь ялат. Хеттама хьалаш во хиппаляле а соахкаеча дикаг1а за ук укх шера.

Х1ана деррига а ялат чуэца балхан в1аштг1ехьдахарх тайшаш ду. Из хаппахьа а ва лойтан а чуэцара боккъонца тоалй оаха техника. Кардайнаши жаткаш кхалка д1ийнай.

Грозненски района «Старосунженский» совхоза директора нов. [illegible] дийцар пачхьалкхен плана кхочашъяра шоай хьайбаш леладераш шел халонаш эшт еш.

— Тха совхоз кох т1ана оахамешой лелерим я, — йоах цо — [illegible] ... юкъ балх ... т1аьа ... чакха латта лелераш кхочашдир. Фуой производство лакхъяра сонг1а ча тоеше пайда эх оаха.

Новкъоста Шатаева цуз1арой дир Пленуме совхозе ях критика пайда хилара. Хеттача доахан продуктивность лахьенний совхозе. Пятьера лаьрх1ача хьыи 1аттагара пишило шура совхарчаеа к1езигаг1а я. Шоакъара бала ч1оаг1ьаш роцавпен доаш дола г1улакх тоадара свопарг1а дьний х1ана коллектива.

Старопомзера 1ааой а ийнош т1акха т1абоаг1ача хала шурой производство ч1оаг1а лакхъергйола г1улакхам ду совхозе.

Иштта духа оратора совхоза къахьегамхоша лаьтта леладара культура даах шипта ю. Шерагаш шерага лакхаг1а хул хьункъаш. Цхьабакъа, пайда на эшаш торонаш кхы а дехна я. Материальни 1алашо ю хилайех а дикка халонаш нийсалу уза къахьегамхоштва. Укх доаш ялат чуэца дола хургда, амма совхое хьюи т1ахл х1ана а воаашв латт.

Кхан леладаш пайда ба дахь хаппахьа а ва лойтан а чуэца. Пио герао дикаг1а ю ю дикаг1а кхоачашдергда шоа т1айна мехкараш.

Дийнача доаша даьла сецца тофайдир пленуме.

ХАЛКЪА УНАХЦIЕНО БАХЬАН ДОЛАШ

1966 шера 11 июне 50 шу дуз В. И. Ленина декрето 1918 шера 11 июне д1ашаг1еллача Советски здравоохранене.

Дерригача советски халкъо йоккхача дегайовзо белгалйоккхаргъя из сийлахьа юбилей Медицински болхлочун дийнахь — 16 июне.

Советски здравоохранение — Октябрьски революце кхоллачо шил еррагача опытана дерригача дуненга д1ахьекхад, социалистически система капиталистическичул т1ех хилар бокъоша йола халкъа здравоохранения дег1айолларна жиланза дагадоцш социальни экономически кьалаш хуита мара 1алашдуллургдоцш-га.

Нагахь санна 1913 шера бахача наха юкъе х1ора эзар сагах 30,2 саг леш хиннакхале, 1967 шера 7,7 саг-мара ца леш к1езигбенна вай мехка бош бола нах, х1ината цуьна дуьззаденна 1967 шера ламбк1ашь 2-зза дуккхаг1а б1аьхь оьнай советски саго вахаш йоккха ха. ц1аккха а ца хиннача тайпара лаккхача цифрага д1а а кхаьчна — 1913 шера 35 шу ца довккхаш хинначех х1анз США 57 шу мара ца довккхачей мотта 69—70 шерага кхаччалца.

Вай мехкара лораш цу 50 шера дуккха а дуккхаг1а хиннаб — 1913 шера 28 эзар мара ца хиннача 1967 шера 582 эзарнега кхоачаш, х1аьта медицински институташ 1913 шера 15 мара ца хиннача 1967 шера 86 яр фармацевтически ярош а т1ехь.

Цудуьна цкъа бахьан доладш дац нейрохирурга, чоовкальни аккаута, хуваш мальженаш уттамо, юкхера в, медицине керла дола. этара дьалха СССР-о д1адоладаьо дуьнен 1илмана юкъе хьалхара моттиг дохьек реанимтологи (динхаро дидадааарех дола 1илма) санна дола медицина чоалх[illegible] дег1анхвалла [illegible] дакха дерригача дуьнен т1а хьалхара моттиг ший бе йоаллача советски медицински 1илмина уж к1амаш кара1даьаво.

Дерригача дуьнена йовзаш а коротош, деган, кхийола мальженаш хуваш т1айог1аш советски профессора ж1анеш т1а толаме чакхйовзаш йола опыташ.

Вай мехка б1аьшт а эзараш а нах ба лечаре баьха, дика аьттув а йоалаш хьаь чуоа дестамаш д1адаьха, а дег чура айпаш д1адаьха, мальжедаш хийца, б1арга са юхаметтаоттадаь.

Тахан шорлача фронтаг1а къовсам латт, къовстаденза диса советски медицина кеттеод кхо де кхэр — вай махкарчо наха хулл тубенкулез д1адаикхар, дегапхьаьнига вакоавин лазарашта лаоба лерудола кеода пайдаанаг1а йо-ла средство лахан дукха. Уж лазараш бахьан долаш бон беррига боучна нахах 50 процент х1аан бан аьлна бараш.

Уж лекадоваш кхочачиаец юкъе дахьа доаш, д1ахо лоаашт а да вай Нохч-Г1алг1айчен медицина.

Вай республика здравоохране цу 50 шера дахьача толамеша къаьстта шаьра хьаьхокх социалистически революци котьалар СССР халкъашта, къаьстта а хьалха то1аьа дахьхача хьамашта мел доккха х1ама дац. Х1ааз республикански больница йолуча д1анеро ахьа т1ома госпиталан бераш ду х1ааз Центральни ц1а дачча цхьакха гражданском больницев, мара кхь дарбанн учреждене акре Октябрь хьалха. Х1аьта х1аиз Нохч-Г1алг1ай АССР территоре т1а я 78 больница. 1913 шера больницашка 236 менги мара ца хиннача мотте, х1анзачча больницашка 7800 менги ба.

Революци хиллалаьа Нохч-Г1алг1айчен дарбан учреждениешка верригаш а 19 лор мара ваьаз, х1аьта царех 13 городе вар. Х1ааз вай республике болх бош 1418 лор ва. Цу тайпара. Октябрал хьалхаг1а Нохч-Г1алг1айчу бахача нахах 10000 сага 1 лор мара кхачашо, х1аьта х1анз вай республике х1ара 10000 сага 15 лор кхоач, вешта аьлча Англерчул, Францерчул, Голландерчул дуккха а дукхаг1а.

Советски хана кара1дальне доккха х1ама хиларе терра белгалдоаккхаргда вай Нохч-Г1алг1ай АССР-е миссазара эслеш дег1алдахар: оспайн [illegible] уж д1аьла йолаш а дов. х1аьта 1967 шера 60 соаг1а яр уж, 4000 соаг1а моттиг а йолаш. Амбон [illegible] лаха х1ара колхозаш совхозаш хьаьллаш йола сизоки берий ясли йолаш лакх1ача хул уж хилл.

Цу еррагача дарбан учреждениеша бу болх бахьан долаш республике т1а-т1а к1езиглу юкъара а вешта инфекционни а лазараш.

Чоалхенаг1а йола хирургически операцеш ю вай республике дега, керта хьаьна. Вайцигарча РСФСР заслуженни лора М. И. Перестенко ц1а вай республикал гьаьна д1асахьа а йовзаш я.

Город Грозне 1-ча городской больнице РСФСР заслуженни лоро Е. М. Постнова кулгаллеча терапевтически отделене ловшен юкъерча медицински болхлошен этара динаг1а толамеш дахьал дега инфаркт миокарда яха лазар долче наха дарба дора г1улакх.

Республикански больницерча медицински 1илмай кандидата М. М. Сахаровас кулгалдеча б1аргий отделене аьттонца чоалхане операцеш ю б1арга х1ама ца гучча б1арга чу са юхе чудоаллаш. Нохч-Г1алг1ай АССР ерригача районашка профилизировании отделенеш а йолаш стационараш я. х1аьта цхьаккха юрт яц советски лорий дарбан кулг ца кхочаш!

Хетаргахьа оттаьача статистика доашцех, революци хиллачул 1оддарьа кхалкарча шера 1000 берах 231 бер леш хиннад, вешта аьлча х1ара диьлаг1а дола бер кхаметтал шера кхаччалла а дахаш хиннад.

Тахан лаьрх1аьча 10-зза к1езиг1а [illegible] Нохч-Г1алг1айчу бераш.

Октябрал хьалхаг1а нохчашкех г1алг1айшкех цхьаькха лор хиннаваа, нагахь санна юьрта ахча 1о а доккхаш 1917 шера МГУ медицински факультет йистедаьнна хьаха вай мара воаха нохчо революционер а коммунист а, [illegible] вахаш хиннаг Г1ойт1ара Ахьмадов Махьмад ца лоарх1аьча. Нохчий ревкома этара хьалхар чаш хиннав из. цкьабанахьа, валар сов хьалха хиннад — 1920 шера тубекулезаг1а веннав из.

Тахан нохчашкех г1алг1айшкех 300 гергга лор ва, х1аьта царех 80 гергга кхалсаг а я. Царна юкъе дукха ба доккхий правительственне соаг1ата ваннаш а «Заслуженне лора» яза сийлахьа ц1а ваннаш.

Укхаша ц1оаг1а вай а дон к1оаш йолу РСФСР заслуженни лора — 9-ча горбольница хирурга С. И. Мапаева, Урус-Мартанарча больница хирург отделене заведуюмей, СССР Лакхьаверча Совета депутата, РСФСР заслуженни лора Т. М. Васкаева, республикански тубдиспансера лора З. А. Курбанова, Грозненски [illegible] стацие [illegible] лора Т. Х. Аушева, Республикански [illegible] лора, РСФСР заслуженни лора А. Х. Пошева, дуккхача кхьа.

Х1ааз вай ба нохчашкех г1алг1ашкех бола медицински 1илмай кандидаташ, вай юкъе чуха этаро хьалхаро медицински 1илмай доктор — нохчо, дукха ха йовзаш город Фрунзе ца ц1а йоекхаш защита а яь ц1ание Алиев Амира Шерпудин.

Х1ааз махка медицински вузашка дешаш ба1нахьа яхь б1аь гергга студент ба.

Гьаьна цу вай юрта райоршкара дарбан учреждениешкара лораш керттерча дахьбе вайнахех хургбола ха.

Цу сийлахь доккхача 50 шера вошта кара1дахьинараш дуьйша, вайга, советски медицинка, вуш вай здравоохранени юхь бокачча [illegible] лехьтор, из д1анаггабоаара шой керттера медицински д1аденашаш даге ца бан.

Тахан вай къаьстта б1айлача безамца дагалуец вай республике здравоохраненин юхь йоллеараш. масала, лор-революционер, 1920 шерe а вайцига дарбан сета юкъараш ячейкаш д1ааг1йовкачо дукха х1амаш кара1даьнна а Къилбаседа - Кавказски Кошестал этара хьалхара здравотдела заведующи хиннарг а вай махкахо Носов Николай.

Г1алг1айчен, белгала аьлча Назран-Керте, 18 менги чу а латтуш дукхаьнча больница хьоьйллар лор-революционер азербайджанех Алибек [illegible] Алибеков хиннав.

Вай [illegible] Серг1алахь-Ба[illegible] мехке [illegible] д1аснено вай [illegible] масала, г1алг1а, медицински 1илмай кандидат Тутаев Аьсет, [illegible]

[illegible] 1967 шера Ростовски медицински институт йистенаьнне, т1еха Казахстане винна лор-генеролог Д. Курунов, цхьаьан хана, 1944 шера. Нохч-Г1алг1ай АССР здравоохранене Наркома заместитель хинна [illegible] Казахстане хьалха винна лор-хирург Ма[illegible] Эзаро Бальабик. [illegible] А. Г. Абдуллаев, М. А. Баймуразаев, кхийбараш я.

Советски здравоохранение цу 50 шера кара1дахьинача динаг1а долча х1ешащта юкъе белгалдаьккха дог доаг1а советски лора, шийна бо[illegible] аьттов дукха [illegible] дола халкъа унахц1ено [illegible] вулча советски лора [illegible] вахте хьаьь, [illegible] доаллача ший халкъена дега [illegible] свою [illegible] образ.

М. ИНДЕРБИЕВ,
Нохч-Г1алг1ай АССР [illegible] министр.

Грозненски цхьоалаг1ча горбольница берий отделена болх бош бе медсестраш Хасанова Валентинан Николаевна Ининан. Укхаза цамогаш укхчарна дека г1улакх дарца дукхаб е з а б о н и а б уш бераш [illegible] шоашта а цар дахьарта-нанашта а.

Керттера тахан т1ебахийт цар лазараш ца [illegible] аоттадеча. Цудуьна цар г1улакх деча участкашна т1ехь - т1аьхьаг1а н1еанаг1а дуо цамогаш дано барии.

Сурто т1а: больница дешаг1иэш медсестраш Хасанова Валентина (аьрдахьаьхьар) Николаевна Инина берига хьожаш бола.

Д. [illegible] сурт.

МЕДИЦИНСКИ 1ИЛМАЙ ДОКТОР

Медицински общественность, къаьсстта а вай республика хирургашта, гор. Грозни 1-ча горбольница цхьаьлаг1ча хирургически отделене дарба дайташ хиннача дукхача нача дика дагалоаг1а хирургически отделене заведующи хинна медицински 1илмай кандидат Алиев Амира Шарпудин.

Шиьн акх шера цо шийн деарга хилаш а занене а д1атийлар укхоята дарба дора, х1аьта вай республике ца консультатива а оперативни новкъостал на деш йоге районе а яц. Цул т1ехьаг1а Киргизе юхавахар из 1илман болх бе.

...Киргизски Паччахьалкхен медицински института керттерча корпуса 1аьлаьнте боккха актови зал. Медицински 1илмай доктора ц1е яккхара «Средни Азерча йайхача климата цьалашка доагаш [illegible] хилара, цуна дарба дара балхалонаш» яхача темах диссертацена публичн[illegible] защита [illegible] вай махкахо доцент Ш. А. Алиев.

Наха т1ехьаьнна ч1оаг1а терьальеш яр из защита. Киргизи лорий общественность сохха ч1оаг1а из тержальен хилар дуккха [illegible] дар диссертант Киргизски медицински института кхевь хилар. Цу дешара заведене хилар цуьнах лор, цул т1ехьаг1а аспирантура а цига йистевьккхар, кандидатски диссертацена защита а йир. Ш1аьта х1ана, из хьахала а йоадем докторантура йистеьккхачул т1ехьаг1а, гулбеннараштта д1ахьалзашка этар из т1ехьара экзамен д1алла.

Автори зале гулбеннача цу хьалха хиннача педагогашна, институтерча новкъосташа, Нохч-Г1алг1айчен общественность [illegible] — диссертанта доттаг1ашна, [illegible] — [illegible] медицински 1илмай доктор.

Автора доацача [illegible] форме хьабуьц дика [illegible] тохкамий чулоаш. Деша [illegible] б1убенна а къовстам болаш а хьабуцащ из хилара [illegible] ший г1улакх дика лоза саг хилар.

Дагабоханза бисац даим кердаараш йовзара т1аккуаш волча цу къоначча 1илмахочун тамаше вахара никъ. Вай нагирхоштга йола бойкъаш а [illegible] хьокхан телаш ба из никъ.

Юхьанцара медицински кхетамаш Нохч - Г1алг1ай медицински училище 1омадар Ш. А. Алиева. Цо массе а хана боча а болаш хьехибу ший хьехархой.

Сре[illegible] Азе дийнахь институте дешна а деккаш, сайренашка [illegible] 1алашвала ца 1еш, къаленна ший да-нана а 1алашде дезар цуп.

Мелла йоккхий халонаш да бийзацле а Ш. А. Алиева т1ехдика йистедаьккхар Киргизски медицински института дарбай факультет. Т1аккха, шийга аспирантуре 1о дахаше а, республика практически болх бе веда из. Укхаза лора хьетах диката шаьрду цуп, х1ана аьлча, йоккхайча медицински учреждениешкареи специалисташкарей гаьна йола из лазарашта це дахьа дуккьала уьттанаш вадахар. Ший беррига теоретически хкетам [illegible] бевар, цхьаза ший эех а къоналаха а дукьалдаха дезар лазарчатa [illegible] котвала. Укхаза хирурга опера[illegible] т1ехьдьовл, лорала опыт 1ос.

Центрера гаьна [illegible] моттиганкка унахц1ено лорадрга, лазар кхьарчача сага хиа г1улакхаш дарга ахийтача шераша, областной больница хирургически отделене мутт1арерча ординаторгара заведующега кхаччалца долча г1улакхашка баьча балло кхоначо хирурга [illegible] дукха [illegible].

Цхьабакъла, 1илман болх еаразнаре уйла юташ валар Ш. А. Алиев. Сайренаш хирурге хьакьекхьара монографеш [illegible] цул. [illegible] философеш [illegible] Аспирантуре х1ана аллара вохавалаьзар. Аьтту [illegible] болаш висаро вохабвалзар [illegible] саг. Шахо а т1аг1ерттa ший теоретически к1етам [illegible] цо практически знанеш дуккаг1а 1оаш. Юххера а практически болх беш барт1 шу т1адахача ца махкала хьар — Ш. А. Алиевах госпитальни хирургически клиника аспирант хуа.

Аспиранта т1аг1ертта къахьегаш [illegible] чухьа 1илман болх кхоачашбаьа б1аьнт1ехьбаьнххар ца 1ош, диссертаци защита а яь, медицински 1илмай кандидат хул цуьнах. Цул т1еьаг1а юха а д1ауй практически болх бу шерашь цхьанна Таль-Шансенм, облздравотдела, т1ахьла Нохч-Г1алг1айчен унахц1ено [illegible] Министерства керттерча хирургалла болх бу.

Кердача знаненаша т1аккхуьш хилара юха а шийт институтски городе — Киргизски медицински институте [illegible] Ш. А. Алиев. Из докторантура [illegible] институте Центральни 1илма-тохкама лаборатори. Цу лабораторичча кулгал деш ва хьалха [illegible] 1илман кулгалхо — заслуженни доцент, Киргизски ССР 1илмай Академе член-корреспондент, медицински 1илмай доктор, профессор Г. Я. Франкель.

Докторски диссертацина защита ялехьа баь чакхбоза 1алашто боккха тохкама болх. Тохкамаш дара х1анкарча хаварна метадех пайда а эйбош, дуккхача къовстам болхаш дика эйбача материалашка г1елха дань чакхдола Алиеца тохкамаш. Цуьна тешал ду цуп диссертаце хьаьнаьа СССР медицински 1илмай Академе йоккхаларча члена, патофизиологий Ерриттсоани общества председатель профессора И. Р. Петрова, Ленина орден эелеча С. М. Кирова ц1арег1а т1ема - медицински Академе терапевтически нефролога кафедра начальникен, медицински служба генерал-майора, медицински 1илмай доктора, профессора Т. Я. Арьева. Киргизски Паччахьалкхен медицински институте юкъарча хирурге кафедра заведующе, СССР медицински 1илмай Академе члена-корреспондента, Киргизски 1илмай Академе академика, медицински 1илмай доктора, профессора И. К. Ахунбаева, Алма - Атински медицински института цитологически физиологе кафедра заведующе, КазССР 1илмай заслуженни деятеля, медицински 1илмай доктора, профессора О. С. Глозмана, дуккхача кхьчар хуьнараша.

Этара халаг1а бола цкъ чакхбаьккха баьнаб. Цхьабоккьа, Амира Шарпудина х1ашиехьа дагахоеб кердa, бокхьала а баккха 1илман юкъелиш диахилга, цо шийна а хьалхашка уттаху керда [illegible] — сага хирург1енга лоран сан [illegible] этара [illegible] тохкараш.

1илма медицински 1илмай доктор Алиев Шарпудин из [illegible] а мало бал бен ба Киргизски медицински институте. Профессора [illegible] кхочашдеш ва из.

Б. ВИСАНТОВ.

СУРТА Т1А: Алиев Шарпудин.

НАХА ХЕТАДАЬ ВАХАР

Вар1 шу ду Тимурзаев Сулейна Тухан хирурга болх беш вола. Ший болх дукхабезаш, [illegible] хьинар махьа ирах д1алуш хьеоаг1а Тухан. Цудуьна аа из Малг1обекерча къахьегамхоша сий деши лоарх1аш, царех моллаг1а а шийна къуллар д1адуьца, эшар хьадена хьекхаьтр ца волча волаш а.

Наьха безамал доккха ирах дец, оьлаш за хальж кица. Из ирах шийна долаш ва Вознесенскерча № 2 йолча городской больница хирург Тимураев Тухан. Из хьахьокх лора Тимураев Сулейна Тухана дег т1ара оьлача баркалаша. Уж ба мехкаьтта доахараш, буруу токараш колхозхой, совховий болхлой, пенсионераш, ц1ен ноьной...

Бакъна аттачо т1оалла дьамха ирах дец из. Массаг1а д1айхад чоалхангча, бехтокхамерча къахьегамах дизза дола балха денош, хабарах сийг ца бен бийсаш. Алхха хьхаа шера 271 операци яь Тухана. Цо болх беча больница. Сага вахарца юкъвенна а церех х1араар. К1ззаиги а г1алат нийслаеча укхочун г1улакх даха, цул гартарчаргна цнтоки бела йош йолаш да г1улакх. Цудуьна г1алат хила йиш йолаш дац. Ч1оаг1ен бехктохамеи я х1аро операци.

Масала, цхьоалаг1ча промысле оператора болх беш вар Александр Иванович Сегайдак. 31 шу мара дац цун. Царех 17 шу цамогаш а волаш шерра-шера вахар санна терапевтически отделене дарба деш д1ахьхьад цо. Х1аьта а тоалуш хиннавац.

Т1еххьарча хана лазар тоттара ч1оаг1делар. Уннаха хирургически отделене хьожавир. Тухана цуьн лазара тохкам бир. Къовстадар диагноз: сома ширт д1ахьовла[illegible] домадар. Уннаха ше мел дикар ваа хьаьттадеш вар.

Цамогаш вар к1аллахоашахоо е [illegible] хилар чоалхане операции. Укхадо сака [illegible] операцина. Д1айолесар операци. Хьабабалар кер. Сомача шерга д1акъоллане телха моттиг баьта а баьта [illegible] т1аккха чураш [illegible] хер д1ахьайлар.

Укхадо перг1ата аьлар. Х1аьта [illegible] дика [illegible] больнице [illegible] ва а вала. Х1анч Александр Иванович [illegible] дег1а дика могаш ший промысле болх беш ва.

«Кавказ» яхача колхозе болх беш бола хаь бара ваьме Мария Филипповна Дудченко Вознесенски больница бераш деча отделене йоалайар. Деношд1аух, х1аьта кхалсаг мукъайхоаш яц. Гроннера вийха лор-гинеколог ва кхача вазаш. Бехьа г1улакх из шкааарга хьаке йиш йоацаш сиххх. Мария Филипповна д1аьхха геттара хала хул мот а сеца. Кхоеваме за ваьна а бера а ваьар. Х1аьта больница оьмтин лор-акушер а дац.

Цамогаш йолчун гергарчо нахазе дахар кхоачаш а деш [illegible] новкъостала воаг1а Тимураев Тухан ше гинеколог вац а.

Моккхача говзалца чакхйоккхи хирурга «Кесарево сечение» ахь операци. Из бахьа долаш шин сага вахар [illegible] Х1ана наьна а бер а могаш ц1енаа да.

Ниьтта боккхе чулоацам болаш, советски наха ирах ч1оаг1деш да Тухана къахьегамера х1ара баха да. Ше дарба деш вола цо хиллача хьале хиьча йиг а т1ехьа цуьна йисте хул хирург. Цудуьна йола Тухана мел [illegible] т1ехьале [illegible] йолаш чакх а.

Больницера тозерина [illegible] т1ехьаг1а а [illegible] Тухана ше дарба [illegible] сагаьа букаш. Из вахача д1аводаш, е больнице хьавестеш цул [illegible] лораш, [illegible] хьехам [illegible] хул хирург.

Х1аьта массаза г1оттаеу Тухан бийсан юкъе [illegible] больница телефон тека, [illegible] розера [illegible] сег скха [illegible] къостал [illegible] Шеккьа [illegible] болга [illegible] шийтаза новкъостал [illegible] дош, [illegible] дарба [illegible]

Цул соаг1а бехача [illegible] медицински знанешта [illegible] юкъара бола а бу [illegible] Бетта шоаае [illegible] тивашка, [illegible] хул из.

Цул соаг1а медицински болх [illegible] юкъе хар профессиональни говзал [illegible] хирургически отделенерча болхлошта 1омавеьа ц1ий д1а-хза [illegible] укхо операцини [illegible] т1ехьаг1а цуна г1улакх [illegible]

Ниьтта наха этара дуккаг1а лечча къахьеган [illegible] лор-хирурги Тимураев Сулейма Тухана вазар. [illegible] творчески лелабу ц шийн бола. Цудуьна ва из ирах дукха безам, массане сий дар, [illegible] х1ам.

А. ВАСИЕВ.

ШИЙ ТАЙПАРА ОПЕРАЦИ

Ларт1олаш йоагаьаьна Ш. Таня воахьй ортопеден травматологеи Горьковски 1илманкохкама институте.

1алаьмате хоча хьал т1а а йолаш город Индере (Коми АССР) укхаза йоалийр шиьг; 40 процент дола цун т1аг1оллара дег1 доагадаьдар. Хатарах даьнача аулаьо к1алийтар Таня: шоаш ц1ат1ара вравоалаш боккхаг1бовш гена чуна хьаьньккха бишбенна хиннача электрически ишках хьохкадeнна дун барзкьаш лоталенна.

Ишiгa дарба дега шийна т1ейнача къона ча хирурга С. П. Пахомова лазара ч1оаг1аг1а т1атайара тактика ла[illegible] цар. Ш. Таняна д1а[illegible] т1ехха - т1ехха еш ворх1 операци йир цо, доагаданах дисача цун дег1а т1ара хьадаьккха 2300 квадратни сантиметр ц1окa човнаш йолча т1а а лотадеш. Унахочун дьага ц1ока цхьаьн беттах ах беттан бокъонца юхаметтоттадаь дьдьвар.

Ц1ока цхьаннахьара хьа а дьккха кхьачахьа т1алотадара хирурга вайда й1ино института профессора М. В. Колокольцева конструкцех хьаьача электродерматомах. Цу приборо йиш хулийт 0,1 миллиметр сомал дола ц1ена йоккхий ц1егалгаш т1еэ хьакха а уж хьаьхьача моттигашка хиина човнаш сихха созаоиг1хилараx боккьонца дог тийша хила а.

Човнаш къаьстта шоай тайпара ехкаро, ц1ий деттаро, гимнастика яро новкъостал дир човнаш сихха ерзаерхилларах бокъонца дог тийша хила а.

Човнаш къаьстта шоай тайпара ехкаро, ц1ий деттаро, гимнастика яро новкъостал дир човнаш хеош ца алийтара. 107-ча дийнахьа бокъонна йайзза а йолаш больницера араделла Ш. Таня.

Сурта т1а: операци яьчул т1ехьаг1а ший дьинен хьмашен а Ш. Таня.

И. Соболевска сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛОРАШ—КЪАХЬЕГАМХОЙ МОГАШАЛ ЛОРАЕРАШ

Наьсарен районни больнице дукха къона специалисташ — лораш ба хьинар кхо из деш къахьегаш. Цхьа дезал санна барт тайна бола беш я цу больница лорий коллектив. Укхохшта дарба дара долча лоархiамерчен бехктохамерчей декхарех дика лоархiабу къона лораш. Дукхача наха лечара к1алхара боахаш дарбан дьал цар.

Районерча къахьегамхошта дика йовзаш лоархiаш лор а Долтмурзиева Сулейна Зина. Ше вигга болх беча шии-кха шера дукха нах лечара баьхаб цо. Цхьакха сахьат сатийна 1е йиш йолаш нилах цуи. Болх бaь а ньеца чукхача а бийсаине сахьат аьлча, ах бийса аьлча е сатоссаш балла а еаш хул. Хала унахой дукха нийсу, цу лора говза кулг эш царна. Шийга из кхайкнигехьа а цига сихаг1а т1аккхачара моллар ду Зинас.

Цуззухь дуккаеза из наха, сий лу цун къахьегамхоша. Укх деношка бийсаина цхьоалаг1ча ах сахьат доалача хана ч1оаг1а хала укхо кхьачар больнице. Цу лазарах хьалларга дог доахилга яц аьлна хеталуш ч1оаг1а чаде яр кхалсаг. Ц1айча 1ехдалуш латтар. Сахьаг1а йоазача лора кулг т1еххачара яха минут а ч1оаг1а лоархiаше яр.

Цу хийна хаттг1а аьлна телефона звонок кхачар Долтмурзаева Зинайга. Массаза санна, цхьаь минута из хьеи бойя са беххах унахо хьар кхерам ба, яха уйлаш хагара йолаш т1аккхьачар Зина. Цуна цхьана оарцаг1аьаьлар хирург Вышегуров Хьалил, операционни сестра Хамхоева Лиза. Операци йолаелар. Х1ара минут, сахьата нийса хетт, г1алат бахар кхер, цхьа т1а детт хьалар. лоаца аьлча шийй беххах хлар кхер унахо. Белча аьлча пай мичай из-м, керда хьаьахлаш вола ше к1аьнх а из вий ерга-м.

Операци толамца чакхьлар. ц1акхе к1аьнх могаш-аьркьа болаш наьна керчура хьийбар. Доккха са даьккхар Сулейна Зинас, цун новкъосташа. Х1анз чкахо чоа дукха знкаг1а хетт лазара, миаш к1алх могаш ва. Цу тайпар унахо кхьачар шоллаг1ча бусо а. Цхьабакъха. цу бадхата даьнача говзача кулгашта к1алхара дарба дас чакхьелар из а.

Дукха ха йоазаш цига кхьачо унахо Бузуртанова. Ч1оаг1а хала унахо яр из. Лазар удар, саккстачура юалар. Цхьане сиица массане а б1у къожабеш яр. лазарах хьийрза аьлча хетаж безар наx. Цхьабакъла, лоршиа сиха операци йир. Операцие чакхьаьннаяул т1ехьаг1а ала а ч1оаг1аг1а лазар аха дьар. Из ч1оаг1а кхераме г1улакх дар. Из маттахьа мара хулаш дац. Д1ахорча лазара диагноз сихха оттае езаш яр. Цхьа минут ха эезьа йоашзар Сулейна Зинас. цун новкъосташа. Дарба дир. Ниитта лачча лазарах хьаккар унахо. ном. Мержоева, цун сий бер.

Уж санна моттигаш дукха нийсьенай Зинайна. Царна цо дарба а дань. Ниитта къахьегаш из хьлар тамаш яц. Цар дезадах е лорий дезаш оал. Ва а ба уж дорий гюзад. Цул да Сулейна г1аьг1ашкахьа къахьег1арея вола лор ва, нана Марем акушерка хиннай. вокхаг1вола воша Исмаьал санитарии лор ва. к1аьта эгамаг1вола воша медицински институте деша вага. Дег т1ара безаш кэралаьнаб лора болх Зинас а. Безаш карайначча балха т1а толамаш эаха а аитта да. Цо уж даха а доал. Цудукха дика болх бараx Долтмурзаева Зинайна дукха боккхадо вьад. Карагiдьинавоп хьолачайбаь 1ен йоашна Зина гор. Грозни Москве ший квалификация лаккхача курсашка деша хиннай.

Медицински институт чакх а йаьнна цу больнице балла боккьача къоначча специалистанта юкъе говза-лор а оалам а лор-терапевт Цечоева Тамара. Дуьзхьашка из цига балха енна ха дукха унахой кулар маьженашна лазараш долаш. Из болх дика хоеш лораш бийлар. Д1ахо деша ецза, цу лазарий къайлеонаш йовзаш еза аьтта лаварх1ар Тамарас. Массеиь ко царе дая из уж курсаш Москве чакх а яьха ц1аенна. Шо дийнар. т1аьиадьр практически к1оарга.г1а довзи г1ертан дукха къахьег цо. Дуккаг1йолча, хана ординаторна ц1ег1а тайп-тайпарча лазарий диагноз оттаеш кула воа. Цечоева. Цо оттаьна диагноз массаза нийса хул. Ниитта лекгара денга ший говзал лакхаяц къахьег лора. Ше район керттера лор-терапевт хиларга хьекка медицински кадраш балла т1а пейса д1а-юха нийсьара т1ехьо а дукха балкаш ду.

«Берда боаг1а, хьеиэраг1а х1ама дац вай вахаре, — боаш бирий лора Даурбекова Хадчата,—цуьнхьа кержий аз сайна из специальность. Хаза бале а безаш тарадьначча балхаиш дика лоарх1аш ца. Общественни балха т1а а хьинаре хахьа лоаш Хадчета. Больница профкома местнома председатель а Даурбекова. Ниитта бола лораш кхь дукхие а ба больнице, цар массане а берреча шоай тарках, говза т1аккхийта къахьег наьхо могашале лораеyp.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ПАРИЖЕРЧА БЕСЕДАШКА ДРВ ВИКАЛА ЯЬ ЗАЯВЛЕНИ

ПАРИЖ, 13 июнь. ТАСС корр. А. Краснопевцев хоам бу:

Бетта гергга еш латтачу беседашна цхьаьнакха результат ца хиларох бала беза Вiашагiкхийттачу Штатийн тiебиллар сехьан Париже еанчу американски делегацина официальни беседаш еча ДРВ правительства викала Суан Тхюи.

Тахан бархiалгачу хиначу официальни беседе Суан Тхюи дагаделхийтар, 5 июне хиначу заседане «чуетта бомбаш эттуьа болча хаиа а эттуьа болча хьалхана а соцде» ше хийтча йолга американски оагiото хьахийдалаь хилар. Малагiа ха а малагiа хьолаш хила йиш йолаш да «эттуьа болаш вашаш», нагахьа санна Вьетнама Демократически Республикан США-н правительствай викалий официальни беседаш бетта гергга хьеун тiехьагiадаш а ца хуле? — хаьттар Суан Тхюи.

ДРВ делегаце Парижерча пресс-конференца хiайийтьэча. ДРВ делегаце кхуьгалхочо таханарча официальни беседе дальа къамалан текста тiа дiахо белгал ма хиннхара, «бахьдаршна тоам дуьц шоьнта хьалхара: Вiашагiкхийттача Штатана юхье дене чакхьяллаша телхалай Вьетнамах йола 1954 шерара Женевски соглашенеш». «Вiашагiкхийттача Штаташна шоай агрессе акташ совахйтал, тiадаха мамар цу сахьате ший метте юха хiоттаргбаь, — уiатехь Суан Тхюи. — Эттара хьалхарча агiонна кхы тiехьа а ца бохьа цу сонце еш Вьетнама Демократически Республикана чуетта бомбаш цунна духьалера кхьйолна тiеца актани, хiьата цул тiехьагiа — цунна а оагiонна хьалт дола кхы тайпа декхаш дунца доладе а деза».

ДРВ делегаце викала тахан дальча къамальа кертера чена яр сайгонски режимен СЕАТО тiема блокен хьакъехьарча США правительства «декхарий» маiан хьагучаланкхар. Цу «декхарий» хьалхарча групнаь даьца Суан Тхюи белгалдальккхар, «цкш дола къамал дал цун дайи вiашагiбувзаболийтош долча декхарий хьакъехьа. хiаьта шийсагiа алча, — США-с ше шайх лаьца тiаийцачен цхьакха тайна цуз бомдаш хиначен декхарий хьакъехьа хилар». Хiаьта США «декхарий» шолагiча группах лаьца алча, ДРВ викало дагадехийтар, цу США-с Женевски соглашененна хьежна ший-на тiаийца хиначи декхаршта уж духьала хилар, це вуьтта белгалдаькхар США-с агресси лелаэр духьа СЕАТО тiема блок вiашагiьелла хилар.

ФРАНЦЕРА КЪАМАН ЮКЪАРА ЗАБАСТОВКА

ПАРИЖ, 13 июнь. (ТАСС). Селхан цхьан сахьата забастовка йир Францерча бiаьш ваьраш белхалошех гiулакхерча нахех, полицейски репрессешта духьалъ протест дiахлайкахр духьа.

Юхаеййар машиниаьлкьаш тiара составаш, латтийсар метро поездаш, автобусаш, бахх сенар заводашка, фабрикашка, учрежденешка.

Мехка дуккхача хьыча профсоюзи организацешна хьал а ловнаш зевигача къаман юкъара ца цхьан сахьата забастовка яра инициатива дiайолайно къахьетана Бернгъюкъарча конфедерацие.

«Правительство, — бохх къахьетана Евригъюкъарча конфедерацие заявлене тiа. — белхлошта юкъе цуур беншара наькъа тiа эттай. Гаьна даьнна лов сонаае тарвуш йола переговораш ара меттел, полици тiа а кехкаш, цхьй мехкаду правительства». Полице гешо, белгалдоьхна документа тiа. Сомо цхьа бехлле байна, дуккхача хьычарна хала човнаш яьй. «Цу кердача провокаценна хала хоагiаш хила шоа дела деза белхлой классе. Франце тiема диктатура оттае гiортамех хiана хургдаш. Къахьетанхошна, беркотача демократашна цхьана духьалйовлакхарьзе шоай цхьоагiо, шоай гiулакхаш».

КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМ МУКЪАЛИКХАРА ХАЛКЪА ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗИЙ КОМАНДОВАНЕ

КОММЮНИКЕ

ХАНОЙ, 13 июнь. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнам мукъаликхаро халкъа герзашцарча низий командоване укх шера 5 июне кепатеха хьалахкхий эттара тiехьагiа генеральни наступлени хиначи дала Кортамукъален къулбехьен Вьетнам халкъа низий потенеций хьакъехьа вохiвагiа къайтта коммюнике. хоам бу ВНА агентства. Кортамукъален агентство аха цу тiа а дагiа.

Йолгата къьча, коммюнике тiа йохх укх шера алхх цхьан цьй бетта Къулбехьен Вьетнама патриотически низашта тiема юкъера ваькхад моастагiчун 72.000 салте. цу хьакъе 32.000 гаоста салто американски сателлиташ долча мехкий бiунехи, чуййта а лаьттан тiа хiалакьаь а хiаьнахкхий 1.000 сотгiа масса тайпара самолет, хiалакьаьй 2100 тайп-тайпара тiема машина, цу хьакъе 1.200 танки бронетранспортери, чухахийтаз а доагадна 120 тiема катер, хiалакьаьй моастагiчун 230 йохьха топ.

Коммюнике тiа шитта белгалдоах Къулбехьен Вьетнама НВСО бетта, 1968 шера 31 январе дена 31 мае кхаччалца лаьза толамаш а. «Кортамукъален» агентства беча хоамагiа, цу юкъа Къулбехьен Вьетнама патриоташна тiема юкъера ваьккхад моастагiчун 295.000 салтеш эпсараш, цу хьакъе 104.000 салте американски бiунехи сателлиташ долча мехкий бiунехи, тiера чуйта а аэродромашкен базашкен хiалакьаь а 3.850 тайп-тайпара самолет а, хiалакьаьй 4.000 танки бронетранспортери, хи хiал хахийта 470 тiема катер.

КIАЙЧА ЦIЕН ХОАМ

ВАШИНГТОН, 13 июнь. (ТАСС). Кiайча цiено хоам баьй бойбача президента Джон Кеннедин сенатора Роберт Кеннедин зiамагiа вола воша сенатор Эдвард Кеннеди шера кхерамах лоравегга къайлагiа болх беча къьсттача агенташта тiадилла хилар.

ООН-е ГЕНЕРАЛЬНИ АССАМБЛЕЕ

НЬЮ-ЙОРК, 13 июнь. (ТАСС). ООН-е Генеральни Ассамблея ший пленарни заседане селхан 4 шаре духьала вовшаш, 95 сагт тiехьел 21 голосоване лаьъа ца лоашаш а йолаш чiоагiйир ядерни герз дааржа ца дала хьакъехьа духен халкъашта юкъерча договора проект къообальаш йола революци (дукъала голосоване йир Танзане, Замбе, Албане, Кубас). Заседане йоагаш яь Камбоджа, Гамбе, Доминиканскоя Республика, Гаити делегацеш.

КПЧ ЦК ПРЕЗИДИУМА ЗАСЕДАНИ

ПРАГА, 13 июнь. (ТАСС). Чехословакии социал-демократически партии Чехословаке Коммунистически партия вiашагiуеха 20 шу дизар укх шера 27 июне Праге торжественни заседани лора белгалдаьккха а цу тайпара, чехословацки белхлой болам бийкъа лоаттабелта дiадальккха йола из событи исторически лоархiаме йолга белгалдаккха а льархiаз Чехословаке Коммунистически партия ЦК Президиумо.

КПЧ ЦК Президиумо лiахха а белгалдальккхар Чехословаке шина марксистски политически парти юкъара тiаларзадьча гiулакхаш ше принципиально вьла цу хилар.

Цу хьакъехьа дуьц цалхий хиначча КПЧ ЦК Президиума заседанех белха ЧТК хоама тiа.

Революционни профсоюзи болашех бола ходм а бийна, заседание дийта лыьцарвна белгалдаьккхар, профсоюзни болама дхьоагiо а профессиональни союзашна автономи гiулакхаш деладовн кертa болаш дела къахьегамхой хьашташ лоралараш товал наргiате дургйолча тайпара из дегiадуккхите а коммунистащна хьаллоацаш хилар.

ОАСАРЦА КЪОВСАМ ЛОАТТАБУ

Тiа районе бохзамий хианика дуккха ха йола цагiан дагiам делхарах диккха дегiаенай к ерха культура а, къам оасар а. Кхерой йолаш дар гiал дiайийна хинай йоашр. Цхьабакъда боахамий кхаш лелдерана йолйир кхашка аха йолаенна «бьаьшыра уiн».

Дiайийнача генараш хiаккiаштей хьагiалавелахьа а тiехьагiа дальнача тiехьагiа а ханнакха макхаш дахаро йиш хилийтар оасар кiезиг-дукха даьгiе. Бакьа цох кхоачам бах iе йиш лада, хiана дьача кхашкара оасар 75—90 процент мара лахадаш макха. Цудутьа макхаш хьаьа доаллашехьа цу культурой мутiаранта юкъе культиваци йир: цкъара льй оз 17214 гектар долча дерритача кхашка шоаладiа еш а, 10908 гектара тiа хiанадз льй. Дисача кхашка дiайийна культураш доакъара яьлiа радевой хьасане йийна я.

Оасарца къовсам лоаттабеча доккхий новкъостай юр кхаш лелдеркбаьна дукне. Духкаь гербицидашна обработка йир кхаш лелдеркбаьна вейзазар гектара. Цулакх дарга дилхача кхаш лелдеранта кхы а халагiа а доакъара йийна кориелнодани бальдазарашин. Механизированни хьасапе обработка ирал еоагiа кулгаша а гiулакх де деаш ха мутiараша.

Дiайийна хiамаш дика хьувакхаргга диллача уха районе боахамашта юкъе белгалъе еза «Советская Россия» колхоз. Шить ах бiаь гектара тiа хiадийначa генарашта шоаза культиваци яь баьчнаб Хадиев Сайда звеноца бохкхой. Шерол дьржай боахама хiара звено кхаш лелдеранта юкъе социалистически ях, хадданза бежалбу яхье хьалха хаттаран, хiаьта цар материальни базан совбоакхаргбахa гiулакхаш балха юкъедоалла.

Ю таьйнара яьмна дух хiайийнача хiамахте гiулакхе «Старогортовски» совхозе а, 670 гектара тiа дiадийнар уккхаза генараш, хiаьта хьалхiаш — 1180 гектара тiа. Совхоза дикагiа белча звеньай кулгалхой Сальгиреев Iалмас, Салуиаев Iалмана, Генахов Мовлаве, Эльмурзаев Висита доацха дикъа льхар васар деча. Хьалхагiа а шолагiа а культиваци еш цхьакха а дуг дiадалхийтахар шоаб сменин залаеш тiехкхоачаш ца еш.

Цигта дика лате кхашкара балхаш шурий совхоза а, 1014 гектара тiа дийначa генарашта 2329 гектара тiа йийначa хьажiалагiтен шоаза наштан а дахьа шоаза культиваци хьуьз тiехьагiа гербицидаш тессий уккха. Сийлен доска тiа ба уж балхан дика чакхдаьхача звеньай кулгалхой Эдильбина Заха, Бледнов Виктор цхьабкьа.

Уж балхаш деча хилий лоттаренш бохханий мугiаре я 1-ча Мая цiерагiа колхоз а.

Из дерхига а дека гiулаш да. Цхьабакъда, уж балхаш деча кхачамбозацараш а дукха ший цу тiа боахамашка. Масала, «Ермоловский» совхозе вiалтiехьалкхаьй хiадийначa хiаманта доагiа гiулакх да. Ций ханнахьа мокхаш лахаавада, дiайийначa хiаманта гiулакх цу тохнна дертiа кийчьанзар. Не бахьан долаш хьажiачи генарийн мугiарен бiеза да. догiаш хийлахача тiехьагiа лаьтта цаиццадаьхкхадаш.

Е. ГАЛКИНА,

Грозненски райоье партбюрона производственни управлени парторг.

Эттара бехктохамегiа йола ха а дiаиз вузай, техникумий студенташта, Алкам экзамененаши сесси хьатiа эттай.

Грозерча механдьта института студентех пхьаберза дипломашта защите а яь балха гiоргба, кiайта воъмаш шо-шоай професси кiоргагiа iомеш, экзамени дiакла кийчлуш ба.

СУРТА ТIА: механдьта института заочни отделене студенташ (аьрдехьара аьттехьа) Ю. Абросова, М. Замятина, П. Мазуленко контрольно - измерительни прибораца лаборатори болх ходачашбеш ба.

Д. Васильева сурт.

ТIЕМА СИЙЛЕН МОТТИГАШКА ГIОЛЛА ПОХОДЕ БАХАР

Сийлахь-боккхача Дай-мехка тiема сийлен моттигашка гiолла 16 дийнахьача походе бахар селхан республиканески берий экскурсионно-туристски станце кружковаш. Ленински комсомола 50 шу дизаре хетаь ца похад Центральни Малхбузен Кавказе гiолла е дальохiад.

Походе болхачарех ахкел дукхагiа бераш Грозненски № 16 йолча юкъерча школа дешархой ба.

С. Орджоникидзе вахараш цун гiулакхехи лаьца материалаш гулъе лерхI дешархоша. Дуккхьал цу гiулакха Грузен Къилбаседа хiорийтен гiоргба уж. Цига С. Орджоникидзе йийна, кхоаччарча гаргарча нахаца, революционни къовсаме [illegible] гiаре лаьттарацца вiашагiкхетаргба уж.

Цигара шоаш хiа ма баькхкне а шоай школе С. Орджоникидзе цiерагiа музей вiашагiйолаоргъя дешархоша.

Цу доархiамерча похода кулгалдеш ва берий экскурсионно-туристски станце воккхагiвола методист В. А. Скопцали № 16 йолча школа физкультура хьехархо Л. А. Ладашкови.

В. ТЕРНОВ.

М. М. МАГОМАЕВ

1968 шера 13 июне дiаьлла кхелхаь 1938 шера дена КПСС член, Урус-Мартана района «Ленинская правда» яхача газета редактор Магомаев Маьхьмий Маьхьмад.

1909 шера Урус-Мартан яхача юрта воь М. М. Магомаев. 1930 шера Грозненски педагогически техникум йистеньхкхай цо. Урус-Мартана райОНО болх баьб хьалхагiа инспектори цул тiехьагiа заведующи волаш. 1932 шера гор. Москве Центральни Iилма-тохкама педагогически институте деша вохийт М. М. Магомаев. Институт йистеньхкхачул тiехьагiа цо болх бу Нохч-Гiалгiай АССР наркомпроса школай управлене начальникалла, «Ленинан некъ» яхача республикански газета бехктохамеча редакторалла, гор. Москверча Луначарске цiерагiча театральни искусства Пачхьалкхен института преподавателалла. Яiахьхача хана радиокомитете бехктохамеча гiулакхаш тiа хинна М. М. Магомаев. 1962 шера дена Урус-Мартана районе «Ленинская правда» яхача газета редакторалла болх баьб.

Цiаьхха тiаепача Iожалo вай мугiараште юкъера дiаихьар йоккха говзал йола журналист а переводчик а. Дукха чизаш знанеш дiаехий М. М. Магомаева художественни политически литература произведенеш нохчий меттала яхара. Новкъосташта фу вы хоьш е оерагiоолаш а хиннача цо доккха новкъостал даьд къоначa журналисташтен писателештен.

Дуккхача хана вай деташка лаьттаргда Дакхеп тешамеча вiа Магомаев Маьхьмий Махьмадa сий долаш гiулакхаш.

Новкъостий группа.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

15-ча июне

В. И. Ленина цiерагiара майда

19 сахьат даьлча дена 21 сахьат даллалца Челюскинций цiерагiарча кинотеатра эстрадин оркестри концерт. Цул тiехьагiа документальни кинофильмаш тьохкарга.

С. М. Кирова цiерагiара салоiамен культурен парк

20 сахьат даьлча Зелени театре — Букински ажаа-ансамбла концерт. 17 сахьат даьлча массови площадке — ловзараш, конкурсаш, аттракционаш. 21 сахьат даьлча кинолекторе— Iилма - техническн фильмай кинофестиваль. «Общественни порядок лораяр — массебола граждашей декхарь» яхача темах лекци. 10 сахьат даьлча зешача зале — деша йола хахх а йоланза долча бераша лаххача суртий выставка. Кинофильмаш а тьохкарга. 18 сахьат даьлча — вай хоанарча бальши халкарп урок. 20 сахьат даьлча халхара майде — халхарий сайре.

«Красный молот» завода культуре цiа

12 сахьат даьлча — «Фу боах уллаьех технича цiерашта». Яхача темах беседа. 20 сахьат даьлча — халхарий сайре.

В. И. Ленина цiерагiарча культуре дворец

19 сахьати 30 минути хьача Зелени театре — Заводской районе къехьегамхой салоiама сайре. Грознерча механдьтта кьахдоачача заводе художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча кинолекторе — хроникo - документальни кинофильмаш. 20 сахьат даьлча — аттракционий площадке — халхарий сайре. 12 сахьат даьлча зеш пионе болх беш а аттракционий городок.

Химикий культура Цiа

18 сахьат даьлча — «Советски общество бехкам, саг болламо-ккхери дезаль» яхача темах лекци. Тiаккха кинофильмаш тьохкарга. 20 сахьат даьлча — халхарий сайре.

Пролетбата цiерагiара культуре цiа

17 сахьат даьлча «Къгаша доги» яха документальни кинофильм тьохкарда. 18 сахьат даьлча — милиционерий болх хьакъехьа [illegible] халхар [illegible] 20 сахьат даьлча — халхарий сайре. 14 сахьат даьлча — «Дiай чакхъа» яхача темах беранта дахьоiа утренник.

Н. К. Крупская цiерагiара культура дворец

17 сахьат даьлча — халхарий площадке массови халхараш, аттракционаш. Духовой оркестр локх. 19 сахьат даьлча химикий культура Цiен художественни самодеятельноста концерт, кинолекторе кинофильмаш я хьокхарга.

16-ча июне

В. И. Ленина цiерагiара майда

19 сахьат даьлча дена 21 сахьат даллалца № 3 йолча совхоза клуба духовой оркестра концерт. Цул тiехьагiа хроникo-документальни кинофильмаш хьехкхарга.

С. М. Кирова цiерагiара салоiамен культурен парк

18 сахьата 30 минута хьача Зелени театре — Нохч - Гiалгiай пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 19 сахьати 30 минути хьача Н. К. Крупская цiерагiча культуре Дворецa художественни самодеятельноста концерт. 16 сахьат даьлча массови площадке — халхараш, ловзараш, конкурсаш, аттракционаш. 20 сахьат даьлча кинолекторе — «Советски театра гозаначаш» яхача темах кинофестиваль. 10 сахьат даьлча дешара зале — деша дехе ха йолаш долча бераша лаххача суртий выставка. 19 сахьат даьлча диафильмаш тьокхарга. 10 сахьат даьлча — халхара площадке — халхара сайре.

«Красный молот» завода культура Цiа

10 сахьат даьлча «Сакъердамерча дуьцарий, ловзий, ловзарий сахьата» яхача темах берий утренник. 13 сахьат даьлча «Голубинний город» яха бераша лаьохiа фильм. 14 сахьат даьлча кинолекторе «Iилмех техникен — тахан» яхача темах кинофильмаш тьокхарга. 20 сахьат даьлча — халхарий сайре.

В. И. Ленина цiерагiара культуре Дворец

10 сахьати 30 минути хьача кинозале — ВЛКСМ-а 50 шу дизара хетадаь берий утренник. 19 сахьати 30 минути хьача Зелени театре медицински бохкхой Денна хетаь сайре. ОГНХЗ мезеiaчаста художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча кинолекторе — В. И. Ленина бiаь шу дизара хетадаь хроникo-документальни кинофильмаш тьохкарга. 10 сахьат даьлча зеш пионе болх беш хургьа аттракционий городок.

Химикий культура Дворец

18 сахьат даьлча «Коммунизмен лань» яхача темах лекци. цул тiехьагiа кинофильмаш тьохкарга. 20 сахьат даьлча халхари сайре.

Н. К. Крупская цiерагiара культура Дворец

18 сахьат даьлча — «Машиначахьой больница дора терапевта пайдаеа тьехкаш» эр 19 сахьат даьлча кинолекторе «Советски медицина 50 шера» яхача темах лекци. Цул тiехьагiа медицински темаех кинофильмаш я хьокхарга.

С. М. Кирова цiерагiара культура Дворец

18 сахьат даьлча — «Медицина корададелаш» яха устни журнал.

Стадионашкен спортивни здашкен

15-ча июне

С. Орджоникидзе цiерагiара стадион

10 сахьат даьлча «Труд» физкультурий коллективий баскетболни командий хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

Локомотивни депо спортивни майда

10 сахьат даьлча вагонни локомотивни депой волейбольни командаш «Локомотива» хьалхара моттиг яккхара яхьаш дiахьоргья.

«Локомотива» стадион

16 сахьата 30 минути хьача Цхьоагiча Мая цiерагiча колхозен «Локомотива» командашта юкъера республике хьалхара моттиг яккхара футбольни матч.

16-ча июне

«Динамо» стадион

8 сахьат даьлча «Динамо» спортивни коллективай волейбольни командашта юкъера яхьаш. 10 сахьат даьлча просвещене министерства кхаш боагiаоий баскетбольни командашa РСФСР зональни хьалхара моттиг яккхара яхьаш. 10 сахьат даьлча «Лучел» «Динамо» кагархой футбольни командаша республике хьалхара моттиг яккхара матч.

С. Орджоникидзе цiерагiара стадион

10 сахьат даьлча «Труд» ДСО физкультурни коллективай баскетбольни командаша хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

«Спартака» спортзал

10 сахьат даьлча «Спартак» обществе хьалхара моттиг яккхара истола тiарча тенисах ловзачар яхьаш.

ХАОТТАМ

Тахан республике гiоллен Грозни дикка кхьа хургьа, къулбехьарча районашкa делкхьа тiехьагiа догiа делхаргья, дикъачаргья, малхбузехьара гiаьххьа мух хьекхаргба, 15—20 градус йовхал хургья.

16-чен 17-чен июне юкъ-юкъе тiера а ювлаш морхаш хургья, лоашача хенашка догiаш делхаргья, къилбаседа-малхбузехьара гiаьххьа мух хьекхаргба, бийсашка 7—10 градус деловка 16—20 градус, хiавта 17 июне 20—25 градус йовхал хургья.

[illegible]

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

«РОЗХОЗТОРГА» ГРОЗНЕНСКИ РЕСПУБЛИКАШТА ЮКЪЕРЧА ОПТОВИ БАЗА

БАЛХА ТIАХЬЕХ:

1. Кладовщикаш (складской учет болаш боле кхалнах а майнах а).

2. Грузчикаш (маiанах а кхалнах а дизза доачча балха кiиргiа салоiача дехоша шоайчунца цхьана кхы болх а лелбергболаш).

3. Кхахоршача балха тiа (маiанах а кхалнах а складашкарча чурча баллашта)

Балха оттара гiулакхах лаьца хатта укх адресах: г. Грозный, Комсомольски улица, 87. телефонаш: 2-44-57, 2-28-65; 2-44-56.

«РОСХОЗТОРГА» ОПТОВИ БАЗА.

ЛадувгIа, хьажа

15 июнь

РАДИО

Хьалхара программа (РВ-23)

6.30 — «Нохч-Гiалгiайчий кхьтта вахарах» (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоачаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачий программа. 7.25 — Москва. 8.00 — «Серда» газета обзор. 8.25 — Керда хоачаш (нохчий меттала). 8.35 — Керда хоачаш (гiалгiай меттала). 8.45 — Керда хоачаш (гiалгiай меттала). 8.55 — Музыка. 9.00 — Москва. 16.00 — «Къона тiехье» (нохчий меттала). 16.15 — «Верите» [illegible] яха беседа (нохчий меттала). 16.30 — «Къонах» (нохчий меттала). 17.00 — «Кхьахьа [illegible]» [illegible] 19.00 — Москва.

Шолагiа программа (УКВ-4.36 м)

[illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИ

16.00 — Передачий программа. 16.05 — ВЛКСМ-е 50 шу кхачар. Къонахар фестиваль. Кинолекторе передача. (ЦТ). 16.30 — [illegible] «Шера хьакха» яха [illegible] передача. «Хота Аша» (нохчий меттала [illegible]). 18.00 — «Кино-Iа» яха кхалхачий фильм. 18.30 — Спортивни передача. 19.45 — «Тхо институте дукхаь». 19.10 — Дуьне халчьакшта юкъера гiулакхашна доккхйтар. 19.30 — Киножурнал. 19.40 — «Дикачун дуьне чу» 20.40 — Передачий программа. 20.45 — «Ха» яха [illegible] программа. (ЦТ). 21.10 — В. Осфов. «Доше бесаре гiоллай догiа». Телевизионни спектакла премьера. (ЦТ). 22.30 — Эрсий балета говзанчаш. Ленинградера передача. (ЦТ).

16 июнь

РАДИО

Хьалхара программа (РВ-20)

7.00 — «Грозненский рабочий» газета тiа ядда. 7.20 — Хоамаш передачий программа. 7.30 — Москва. 8.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.30 — «Шоана кхьахьа [illegible]» яха концерт. 9.00 — Москва. 15.30 — Лаьттанаса бераш яха Ж. Махмаева очерк (нохчий меттала). 15.40 — Лирически илли. 16.00 — Москва. 16.30 — «Литература Нохч-Гiалгiайче» яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.00 — «Къонаха» (эрсий меттала). 17.30 — «Боллой вахар» цiи йола радиогазета. 18.00 — Мадиянски бохкхой дола концерт. 19.00 — Москва.

Шолагiа программа (УКВ-4.36 м)

[illegible] — «Кiирандийнахьа юртарча клуба» яха передача. 9.40 — «Хiама доагiа баь» яха передача. 10.14 — «Къоначa [illegible]» яха музыкально-литературни композиция. 11.14 — «Нохч-къонахчо» яха радиопостановка (хьалхара дакъа). 19.00 — Р. Раимерсен О. Гамерстоппен «Оклахома» яхача оперетта мутта. 19.30 — Нохч-Гiалгiайн музыка концерт. 20.13 — В. Шеринна музыка концерт. 21.27 — «Сейнен Иеза тiа» яха радиопостановка.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10.00 — Музыкальни киоск. (ЦТ). 15.30 — Школьникашта «Зорька» (гiалгiай меттала). 15.50 — Бераште дола фильм. 16.50 — Медицински бохкхой Ди (нохчий меттала [illegible]). 17.15 — Медицински бохкхой наьмах дола концерт. 17.55 — Поэзе ден [illegible]. 18.00 — «Эфире» «Къонах» яха эстрадни театрера концерт. (ЦТ). 19.00 — Футбол. «СССР—Австри». Ленинградера передача. Перерывагiа — телепередача. (ЦТ). 21.00 — Передачий программа. 21.05 — «Коллеги» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гiа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-80; редактора зам.—3-39-11; бехктохама секретара—3-34-38; партийни вахарех, культуран, промышленностен отдел—3-42-30; юрта боахамаш письмой отделей—3-42-30.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-80; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-29.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ02185. Заказ № 2611.

АЛЖИРЕ ДЕЗАЛА ДОАЗУВ УВТТАДАР

Алжире доархiама лом а хинна дiаеттад «дезала плани уваттасега». Вiашагiъеллай доагiаш долча закона проект уттаеш йола къаман комиссе. Из закон укх шера июнь бетте правительстве дiалургдолаш да ца хьажийта.

Нах бебара дакъе дьрхiiа цхьа хiама дайза ца доалаш кхиара керттера бахьан да кiезига дегiабелача мехкара нах сов чiоагiа бебаш хилар. 1966 шера хиача переписагiа 12102 эзар саг вахача Алжире хiара шера 300 эзар бео ду. Вахарах 3.2 процент тiабеттаду. Специалисташ лаьрхiда, хiана сана уж бебе ткъа шера уж шоаза дуккагiа хила таргдуш хилар.

Цх миллион квадратни километр совгiа шера болча мехка наха бехе моттиг ца хилар кхоеш болаш хiа ма дац. Алжире баха нах оияха бебаш хилар — из колониализмех юкебисача халача тiехьалено кхы а духагiа воча хьакха социальни проблема я. Правительство оиха де хезар дешн образованеге дукхах дурахьа дiадохийташ ала а, алжирски кепайдоацоно деза тешалагiа. школе ца ухаш да деша дехк хо йоле цхьа миллиони их миллкови бех. Школаш тоъац, тiехьа доал доашаш бераш кiаза а дукха да. Вархi шера чiоагiа гiом даьттача мехка баха нах хьейча моттигашца iалашбера гiулакха iалашмате йоккхий хаомаш тiалетт.

Цу доллача хiамаша хьалхадаькхад къаьстта закон гiашаша дарт ца хилар. Из кийчдеш iалашмате бокхха боли баьб. Цу хьалхагiа хьча опросо хьагучадаккха дезаш дар беваш кiезигагiа дайтара гiулакх алжирски общественна массе тайпарча наха мишта хет. Дикъ цхьаьнах кхо дакъа, эттара хьалхарча ардгiача кхалнах, закон тiашаша тiехьа ба.

А. БОГОМАЗ, ТАСС корреспондент.

Алжир.

АГРЕССОР ХЬАЛЛОАТТАВЕРАШ

Соахкара лоадлахарча iарбий мехкашта духьала Израила агрессе юкха йиш бохаш яьйр, нагахьа санна Малхбузен империалистически гiоаралца а Израила территори «Нилашна Евфратага кхачалца» шерьеста гуччахьа хiаьтана йолча хуьен сионизма а из къалхьа хиннаяйде. Цитта хьалленкхеш хилар Иерусалима. Газа сектора, сирийски лаккхаленашта, дiаьийцача кхыйолча территорешта аннекси е а бакъоаьна чiоагiа яь уж шийга йита а йот оттийтар Тель-Авива. Практике цитта чакхйоакхаш я сионизма апологетех цхьане Макс Нордау иза новкъостана Иордана бердашта йисте чiоагiгьаьлен шийн вишни гонахбарча областанта тiаоттаен могаргдолча «сона мьлке» йолча тiемахочох йеда теом.

Нна чiоагiбара тiаерзаль я Израила эттара тiехьагiара бюджет а. Новкъ дiехьарча экономисташна [illegible] лоархiамех. доахлахарча iарбий нах пачхьалкхено обороннага хьожальча бюджете йоккхагiа я из.

2.6 миллион-саг мара из вахача зiамигача мехка малагiча тайпара вiашагiкхьевл ... сий боарш. боашаш йоккхий расходаш е?

Эттара хьахха, Израила тiема нахаиа хьахага геттара чiоагiа хьахт да Гаргарча Малхбоаленера къаьмйн кортамукъален болам «оiаберголла». ОАР-шин Сиререн прогрессивни режимаш дiайоахаргйолла тера цунах леррхiаш йолча малхбузехьарча вершаврашта. Израила Банка материалашка кхачох, 1949 шера дена 1966 шерага кхаччалца кхьча мехкашта нахкьоеталa хьасане 7 миллиард 450 миллиони доллар кхаьчад Тель-Авивага, хiаьта цунах доккхагiа кола дакха тiема гiулакхашка дiадаьхийтад. Дукха совгiа-эшшагiа доашаш нзал ахча кхаьчад Израилага соахка а.

Израила керттера финансовн «донараш» я США-н Малхбузехьара Германин. Бонна юха ца дурт Израила веннал 822 миллион ледлар, тiема кхоачаш боацаш. Тiема самолеташ а юкъе йолын iалаьмате дукха тера лоаттаду Израила Вiашагiкхийттача Штаташа.

Американски политически новкъостало хегаш гiоахьа ба израильски лидераш. Гаргарча Малхбоаленера гiулакхаш машара наькъаца къовсталан хiана ООН-е керттера духьале ец яр-США а. дiамийцача дальтанта аннекси яра тiаерзаль Тель-Авива экстремистски аннек хьал а лоацаш.

Цхьабакъда, хано агрессора духьала бу боах. Къашеттол хьалхагiа Израиль хьаллоацаш хиина мехкаш е хiана критически цах бахле халац израильски милитаристаша лелаеча гiулакхий. Уж аьйлаш къаьстта чiоагiъелар кхинс Кхерамален Совета наябрьски резолюцe дагiа тiа этапегiа къовстаара план хьахкхайкаьча ОАР-е вашара инициативаш тiехьагiа. Дунен общественни уйлаш оаелице унаазбьыьккхай Тель-Авив. Израила Белхлой парте митинге шер къамаьл деш. шуш лидер а правительствана керте латташ а волча Леви Эшкола мукiарал хир дунен халкъашта юкъера Израила сий лохдеш хилара. США-гарен Бакадагарен дiа мел ихкхача Генеральни Ассамблея делегаташа голосоване йир Иерусалима аннекси яр бехке лоаш йолча резолюци проектана тiехьа.

Гаргарча Малхбоаленера тiема кхувеч дiабахьха йиш яц израильски агрессе хьакиннавщ дiадахаре. Iарбий дьалташкара оккупанташ арабахара наькъана мара. Духкьах из да лаьттан тiарча дерингача машар безачех прогрессивни машар дiадахаре.

Ю. ТЫСОВСКИЙ. (ТАСС).